

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1-ső szám — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Értéktelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a. könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata . . . 12 fillér.
Bélyegdíj minden beiktatás
után . . . 60 fillér.

Nyilttér:

Egy sor . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Jön a Jézus!

Közeledik karácsony ünnepe! Egy néhány nap múlva ismét reánk derül születése napja az Üdvözítőnek, örömnünnepe a keresztyén világnak.

Fényes palotákban, szegényes kunyhókban édes reménységgel várják ez ünnepet nagyok és kicsinyek.

Messze, kelet egén szinte látni véljük azt a szép csillagot, mely — mint égő fákla — a sötét éjszakán bevilágította Betlehem mezejét . . .

Szinte átérezzük azt a boldogságot, melyet emberi szív csak egyszer érezett . . . mely egyszerű, jámbor pásztor-embereknek jutott osztályrészül, mikor Krisztus urunk szegényes bölcsője mellett megállottak . . . Mintha csak hallanók az angyali karok énekét zengeni fent a magasságban . . .

Óh! Mert a kit hajdan szent várakozással, oly epedve vártak, mi is annak útját egyengetjük mostan s befogadásához készítjük szívünket . . .

Jöjjön is el hozzánk! Jöjjön mindnyájunkhoz! Hozzon szeretetet, áldást, békességet a mi házainkba, hozzon vigasztalást, hitet, reménységet a mi szíveinkbe, hadd legyen Karácsony, igazi Karácsony az egész világnak . . .

Óh! mily édes tudat, hogy Jézus közelget! Kopogtat ajtónkon, zörget szíveinken!

Jön a gazdagokhoz, kik nyomort szenvedést soha nem éreztek s példát mutat nekik, hogy a jótételben ne legyenek restek s enyhítsék fájdalmát a sok szenvedőnek.

Jön a szegényekhez, kik fáradnak, türenek, nélkülöznek sokat az élet harcában . . . megtanítja őket bizni az Istenben, Ő nála keresni mindig segédelmet. Letörli a könnyet az árvák szeméről . . . menedékhelyet ad a sorsüldözöttnek, enyhíti a beteg fájdalmas kínjait . . . még a raboknak is szabadulást hirdet s vigasztalja őket a bünbocsánattal.

Eként jön Ő hozzánk, ily ajándékokkal közeledik felénk az égnek küldötte: a megváltó Jézus.

Menjünk hát elébe, menjünk bölcsőjéhez s a keleti bölcsék példáját követve, tegyünk tisztességet a mi Jézusunknak.

Nyissuk meg előtte szívünket, lelkünket, hadd jöjjön be hozzánk: házaunkba, szíveinkbe s lakozzék mi nálunk. És szülessünk ujja ama nagy ünnepen . . . önzetlen szeretet fűzőn össze minket, az ő szelídsége, igazságossága vezéreljen mindig minden tetteinkben, lássuk be mindenkor hibáinkat, bűnünket s legyen akaratunk a megjobbulásra, nyujtsunk békejobbot ellenségeinknek, szegjük meg kenyerünk, ha éhezőt látunk, nyissuk ki ajtónkat a hajléktalarnak.

Igy menjünk elébe, így üdvözljük őt, a mennyei királyt! Így lesz ünneplésünk kedves ő előtt. Hozsánna! Hozsánna! Dicsőség Istennek a magas mennyekben s békesség a földön minden emberekhez! . . .

Községi és állami iskola.

Rimaszombat város előjárósága szerződést kötött az állammal, hogy községi jellegű elemi iskoláit tanszemélyzetével és teljes felszerelésével együtt átadja, — az állam viszont — a személyi kiadások terhével — kötelekbe veszi azokat. Ugy azonban, hogy az iskolaépületek telkestől és a teljes felszerelés is tulajdonjogilag a városé marad, s csak a haszonélvezet biztosított szerződésileg az államnak.

Az átvétel időpontja szerencsésen elérkezett. Községi elemi iskolánk, a hanyatló év utolsó napjával, levettközi eddig viselt jellegét, hogy az 1900-ik év első napján felöltse állami köntösét. S hogy városunk fejlődésének ezen öröndetes

napja január hó 1-én okvetlenül bekövetkezik, az minden kétséget kizár. Hiszen köztudomású dolog, hogy a rimaszombati állami elemi iskola gondnoksága és tanító-testülete még e folyó év november havában kineveztetett, hogy e napokban meg is alakult s már hozzá is fogott az előleges intézkedések megtételéhez. (Lásd a hírek között a tudósítást.) Mint igen öröndetes ténykörülményt konstatálhatjuk azt is, hogy a rimaszombati róm. kath. elemi iskola az 1900. év január hó 1-én szintén be lesz szüntetve.

Vessük fel itt most azt a kérdést: *hogy vajjon lesz-e az elemi iskolák államosításából Rimaszombat városának valami anyagi és erkölcsi haszna?*

Az önként felvetett kérdésre teljes határozottsággal és biztossággal azt felelhetjük: *hogy igenis nagy haszna lesz, egy anyagi, mint erkölcsi tekintetben! . . .*

Anyagi haszna már most is szembeszökően mutatkozik annyiban, hogy a város elemi iskoláinak eddigi ellátására évenként előirányozni szokott 8000 frtot meghaladó kiadási tétel, (a szerződésileg kikötött évi 4000 frtot és a dologi kiadások fedezésére 1000 frtot számítva) 5000 frtra redukálódik. Rimaszombat városának tehát az államosítás illetén megoldása, már is évi 3000 frtnyi megtakarítást biztosít. A másik 3000 frtot pedig ott nyeri meg a város, hogy a róm. kath. elemi iskola beszüntetésével, most 4—5 új tanerőnek az ellátásáról kellett volna gondoskodnia, mely teher így egyenesen az állam nyakába zökken. Az iskola tovább fejlesztésével járó kiadások terhétől pedig végképen megszabadult, mindössze csak a szükséges tanterem szaporítása — és azok felszerelésének gondoljai fogják ezután terhelni pénztárát, mely az esetben is fennállott volna, ha esetleg iskolánk községi jellegű marad. — De legkézzelfoghatóbban igazolja állításunk igazságát a városi 28%-os pótdónak 21%-ra való leszállása.

Erkölségi tekintetben is roppant nagy haszon háramlik az elemi iskolák államosításából Rimaszombat városára. Először is azért, mert a felekezeti iskolák teljes beszüntetésével ezután önként fognak leomlani azon válaszfalak, melyek városunk társadalmi életének egészségesebb irányban való fejlődését olyan kimondhatlan mértékben hátráltatták. Gyermekünknek egy iskolában való gondos oktatása és nevelése, idővel végképen elfogják simítani, mindazon ellentéteket, irigységeket és gyűlölködést, melyek eddig nyílt sebként tátongtak közöttünk mindnyájunk rovására. — Másodsor azért is, mert egy teljesen kifejlesztett és mintaszerűen felszerelt elemi iskola, városunk népoktatásügyét okvetlenül emelni fogja.

Egyszóval el kell ismernünk, hogy Rimaszombat város előjáróságának vezérferfiái, az elemi iskolák államosításának keresztülvitelével a messze jövőbe kiható hasznos munkát végeztek; melynek áldásait nemcsak a kommunitás, hanem a város összes lakossága élvezni fogja. — Okos dolgon Isten áldása nyugszik! . . . Régebben kellett volna ezt megeselekednünk, mennyivel előbbre állanánk ma minden tekintetben! . . .

Tartozó kötelességünknek ismerjük a válpont utolsó órájában az igazságnak megfelelően kijelenteni azt is, hogy községi elemi iskoláink körülbelül egy negyedszázados működésével meg volt városi közönségünk elégedve, mert rendeltetéséhez hiven és becsületesen betölté tisztét s lelkiismeretesen teljesítette nehéz feladatát. Tanító-testülete nemcsak tanított, de nevelt is; — sőt a társadalmi életben is nem kis mértékben munkált közre az általános népműveltség és az azzal karöltve járó anyagi jólét fokozatos előbbrevitelén. — Azért is nagy megnyugvásunkra

szolgálhat mindnyájunknak az, hogy állami elemi iskolánkhoz, kipróbált jeles községi tanítóink és a róm. kath. felekezet két kiváló tanítója nevezettek ki, kiknek multja zálog nekünk a jövőre nézve.

S ezek után megragadjuk a kínálkozó alkalmat és felhívjuk állami elemi iskolánk kinevezett tanító testületét, hogy tartsák egyik legszentebb és legnemesebb feladatuknak gyefmekeinket kölcsönösen a vallástiszteletre, az egymás iránt tartozó felebaráti szeretetre serkenteni, szoktatni és nevelni. — Tanítsák meg gyermekünket mielőbb arra: *hoogy egy Istenünk, egy hazánk!* amaz, imádja ki-ki az ő saját vallásának törvényei és szívének hitbuzgósága szerint; — emezt pedig szeresse mindenikök úgy, hogy életét és véréit is kész legyen érette bármikor feláldozni! . . . hogy itt minden . . . de minden . . .

„A kit e föld hord s egével betakar,

Ne legyen más soha senki csak magyar!“ . . .

És mi érdekel szülök, épen olyan nyugodtan fogjuk küldeni gyermekeinket az állami, mint a mily nyugodtan járattuk őket községi- és felekezeti iskoláinkba.

Elismerésünk a községi- és felekezeti-, szíves üdvözlünk az állami elemi iskolának! . . .

Egyebekben pedig békesség legyen a földön és az emberekhez jóakaratt! . . .

. . . cs . . . a.

Vármegyei közgyűlés.

Vármegyénk törvényhatósága rendes téli közgyűlést folyó hó 15-én tartotta *Hámos László* főispán elnökléte alatt. A közgyűlésen a megyebizottsági tagok — bizonyára a kedvezőtlen időjárás miatt — nem nagy számmal jelentek meg.

Az első tárgy volt a közigazgatási bizottságból sorrend szerint kilépő tagok helyének betöltése. A szavazás gyorsan megtörtént, s a bizottság kilépő tagjai: *Szentiványi Árpád, Hevessy Bertalan, Okolicsányi Gáspár, Fáy Gyula* és *Szentmiklóssy István* újra bevalasztottak.

Az igazoló választmány tagjai újból megválasztottak: *Máriássy Andor* elnök, *Bornemisza István, Török Bálint, Molnár József, Kishonti Gyula*, s ő méltósága kinevezte *Okolicsányi Gáspár, Hámos Zoltán* és *Molnár Lajos* tagokat.

A számvizsgáló bizottság elnökévé: *Török Bálint*, ki 30 év óta viseli e tisztet és *Dapsy József, Glauv Pál, Ragályi Gyula, Samarjay János, Szeman Endre* és *Lukács Géza* választottak.

A vármegyei tisztviselők nyugdíjintézetének alapszabályát módosította ezután a közgyűlés. Két pontot változtattak meg az állandó választmány javaslata szerint, s kimondták, hogy ha valamely tisztviselő választás vagy kinevezés útján kevesebb fizetéssel dotált állásba jut, nyugdíjigénye fenmarad a régebb állása szerint. A másik módosítás az, hogy a mennyiben a nyugdíjalapból nem telik a fizetés, ug, a vármegye fog gondoskodni a fedezetről.

Szentiványi Árpád szólt a tárghyhoz s lelkesen hozzájárult a javaslathoz, sőt hangsúlyozta, hogy ő — ki pótdót semmi szín alatt nem szavaz meg — a nyugdíj-ügy érdekében még erre is hajlandó, ha másként nem lehet a kérdést megoldani.

Hámos főispán szintén hozzájárul és megnyugtatta a közgyűlést arra nézve, hogy itt nagyobb megterhelte-tről egyelőre szó sem lehet. — A közgyűlés egyhangul elfogadta a módosításra vonatkozó javaslatot.

Ezután Jolsva város régóta vajudó ügye került szónyegre. A megyei közgyűlés ezen határozatát, melylyel *Podhruczyk* András és társait — kik a város nagyközséggé való átalakítását kérelmezték — elutasította, az érdekeltek megtelebtezték s most a miniszterium feloldotta a megye határozatát, s új tárgyalásra és határozathozatalra utasítja a közgyűlést.

Az állandó választmány előterjesztése szerint a multkozi határozat Jolsva város érdekében történt, s több aláíró, ki a nagyközség eszméje mellett állást foglalt, azóta aláírását visszavonta. Azóta a viszonyok kedvezőbbek lettek. Az állandó választmány azt javasolja, hogy Jolsva utasítsák ujabb képviselőtestületi gyűlés tartására és határozathozatalra, azután a rendezett tanácsfentartása és külön a nagyközséggé alakulás mellett szavazók állami adóját kimutató jegyzékkel együtt a határozat felterjesztessék a vármegyéhez.

A közgyűlés elfogadta az állandó választmány javaslatát a *Kubinyi Géza* felszólalása után, ki tekintettel arra, hogy a korteskedés anomizitással folyik, ajánlja, hogy az alispán személyesen vezesse Jolsván a gyűlést. Ezt Bazilidesz is ohajtandónak tartja.

Ezután élénk vitát provokált a Nagy-Szlabos építkezési ügye. Ott ugyanis jegyzői lakot akarnak építeni, de az előjegyzett 8000 forintos építkezést az állam-építészeti hivatal sokalta. A közgyűlés már elvben hozzájárult az építkezéshez s ugyanezt tette az állami vállalkozó, csak az a kérdés lépett előtérbe: szükséges-e ily nagyszabású építkezés és honnan veszi a község a szükséges pénzt. Ezért az állami vállalkozó javaslata az volt, hogy az iratok küldessenek vissza újabb tárgyalás végett s az arányos megterheletés kulesát, a meglévő és az építkezéshez felhasználható összeg nagyságát, s azt, hogy honnan, mennyit akarnak és mily feltételek mellett kölcsön venni, s a törlesztési módot közöljék a törvényhatósággal.

Kubinyi Géza felvilágosította a közgyűlést, hogy rendszeresített kör- és segédjegyzői lakról, irodai, anyakönyvvezetői helyiségről, óvodáról és óvónő lakásáról van szó, s az építkezéshez 7000 frt szükséges, melyből 4000 frt meg van. A nagy-szlabosi lelkész elodázhatatlannak mondja az építkezést, s jelzi, hogy a lakosság közmunkával is könnyíteni akar a terhen.

Bornemisza László szerint az építkezéshez rendes képviselő-testületi gyűlésen hozott határozat szükséges, utasítsák tehát a község újabb határozathozatalra, aztán 30 nap alatt terjessze be ezt a megvéhez; ha műszaki szempontból nincs kifogás ellene és az arányos megterheletés kulesa bejelentetik, hatalmaztassák fel az alispán az engedély kiadására.

Heccsy Bertalan a nagy-szlabosi gyár kiküldöttjének meghatalmazását kéri csatoltatni a határozathoz.

Molnár József és *Marton János* felszólalásai után *Nagy Elemér* főszolgabíró ajánlja az engedélyezést a közgyűlésnek. Ő az ügyet megérettnek tartja a döntésre s megjegyzi, hogy a képviselő-testület az ő jelenlétében hozta az építési határozatot; ez szabályszerűen történt s közszemlére is ki volt téve.

Végül elfogadták az állandó választmány javaslatát az alispán pótlásával együtt.

A jövő évre választott megyebizottsági tagok névsorát jóváhagyta a közgyűlés, s a *Farkas Ábrahám* tartalmú és hazafias felszólalása után hozzájárult Szolnok-Doboka vármegyének a képviselő választások tisztasága tárgyában a törvényhozásához intézendő felterjesztéséhez. Erről lapunk jövő számában bővebben szólunk, most csak annyit jelzünk, hogy Szolnok-Doboka megye azt kívánja, miszerint csak olyan képviselőket válasszanak, a kik a kerületbe vagy a vármegyébe valók, s választóik körében tartózkodhatnak és azok érdekeit kellően képviselhetik.

Az Antali pusztán felmerült takonykóros eset körüli eljárás folytán *Máriássy Gyula* főszolgabíró és *Brauner Gyula* állatorvos ellen elrendelt fegyelmi vizsgálatra nézve a közgyűlés bizottság beszűntető határozatát a miniszter jóváhagyta. Az alispán felszólalása után a közgyűlés ezt örömdetes tudomásul vette.

Ezután olvastatott *Szontagh Zoltán* tornallai főszolgabíró lemondása. A 22 év óta közbecsülés és tisztelt mellett folytatott megyei szolgálatától megváltó tisztviselő lemondását sajnálattal vették tudomásul, s a közgyűlés elismerését fejezte ki a jan. 1-től kilépő buzgó tisztviselő működésével szemben. Egyelőre *Osváth Dániel* tb. főszolgabíró fogja helyettesíteni.

A közgyűlés ezután hozzájárult a magyar nyelv sikeres oktatása körül érdemeket szerzett tanítók megjutalmazására vonatkozó előterjesztéshez.

E szerint a Fáy Gusztáv-alap 108 frtos kamatát *Paál Béla* rimamurányi vasműgyesület rimabrézói népiszkolájának tanítója nyerte. A nemzeti pénztárból 300 forintot következőképp osztott meg: 50-50 frt jutalmat kaptak: *Bokor János* markuskai ág. ev. és *Bahéry János* susányi róm. kath., 40-40 forintot: *Román János* helpai és *Németh János* szelezei ág. ev., 30-30 frtot: *Danis János* ratkói ág. ev., *Hrvöl Dániel* derenesényi ág. ev., *Tihanyi Lajos* ujalantvölgyi állami és *Engler Pál* klenőzi ág. ev. néptanító.

Végül tárgyalott dr. *Hajcsy Sándor* rozsnyói lakos kérvénye, melylyel megfeleltette a városi képviselő-testület vásárlás bérbeadására vonatkozó határozatát. Az eddigi bérlő *Fischer Mórral* szemben ugyanis Buck mintegy 40 forinttal magasabb ajánlatot tett, s a tanács a régi bérlő ajánlatának elfogadását javasolta. A közgyűlésen 18-an *Fischer*, 18-an *Buck* ajánlata mellett szavaztak, s a polgármester — ki a tanácsban elfoglalt álláspontja mellett engévalva volt, s mint ő a megyei közgyűlésen mondta: „kétfelé nem szavazhatott”, — a *Fischer* javára döntött. Az ez ügyben betérjett iratok felette hiányosak voltak s azt *Máriássy Andor* joggal helytelenítette és kifogásolta. A közgyűlés a *Kubinyi Géza*, *Sziklay* polgármester és *Hámos László* főispán felszólalása után megerősítette a város határozatát s a felbevezést elutasította.

Végül *Remenyik Aladár* felelő szolgabíró, kit felruháztak kihágási esetek felett való bíraskodással, letette az esküt. — Ezek voltak fontosabb tárgyai a gyűlésnek, mely még pénteken véget ért.

Olvasóinkhoz.

A „Gömör-Kishont” 1900. január 1-én pályafutásának harmadik évtizedét fogja megkezdni. Egy oly időpontra jutott tehát, melyről végig tekinthet multján s egy pillantást vehet a jövőbe. Akkor, a mikor keletkezett, a sajtó e szerep organumát a társadalmi szükség teremtette meg, s büszke önérzettel állíthatjuk, hogy a megfutott életpálya alatt a társadalmi előnyös átalakulásnak egyik számot tevő tényezője volt. Szolgálta a közérdeket, együtt érzett a társadalom zömével, tisztességes küzdelmet fejtett ki azért, hogy a közművelődés terén egy-egy lépéssel előbbre haladhasson s hogy nem hiába küzdött, bizonyítja az a husz esztendő, melyet multjának tekinthet. E husz esztendőnek nagy erkölcsi ered-

ményei s a társadalomban felmerült eszmék harczának tanúságai adnak erőt e lapnak arra, hogy tisztességes munkáját tovább is folytatva, jövőre is a közérdeket szívükön viselő írónak és olvasóknak nélkülözhetetlen organuma maradjon. A társadalom átalakulásának nagy munkája még nincs befejezve, sőt talán ép most van az ideje annak, hogy az irányt adó nagy eszmékre közönségünk figyelme felhívassék s a gondolkodó főeknek e lap hasábjain tér nyitassék elveik kifejtésére.

Azon reményben, hogy olvasóközönségünk önzetlen törekvéseinket támogatni fogja: teljes bizalommal indítjuk meg a „Gömör-Kishont” huszonegyedik évfolyamát azon ígérettel, hogy a közügyet, mint eddig, ezután is önzetlen buzgósággal fogjuk szolgálni.

Lapunk hű tükre lesz továbbra is a vármegyei és városi közéletnek, a közérdekek hiven és pártatlanul fogja szolgálni, az eseményekről mindenkor tárgyilagosan fog referálni.

Minden héten egyszer, ezután is csütörtökön fog megjelenni és azt pontosan expedálja a kiadóhivatal Midőn továbbra is kérjük a közönség támogatását és jóindulatát, kérjük lapunk barátait előfizetéseik megújítására.

Előfizetési díjaink maradnak a régiék:

Egész évre 8 korona.

Fél évre 4 korona.

Negyed évre 2 korona,

Rimaszombat, 1899. december havában.

A „GÖMÖR-KISHONT” szerkesztősége és kiadóhivatala.

Hirek és vegyesek.

Lapunk jelen — karácsonyi — száma nem csütörtökön reggel, hanem délután jelenik meg. A néhány órai késedelemért bőven kárpótoljuk előfizetőinket, kiknek, valamint lapunk barátainak és munkatársainknak boldog, örömteljes karácsonyi ünnepeket kívánunk!

A „Gömör-Kishont”

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Törvényszékünk ügybeosztása. A helybeli kir. törvényszékünk ügybeosztása a jövő 1900-ik évre a következő: *Vozáry György* törvényszéki bíró ügyköre: váltóügyek, kereskedelmi perek, csődügyek, gondnokság, holtánnyilváníítás, okirat megsemmítés, régi hagyatéki ügyek, ügyvédek elleni panaszok. — *Attdorffer István* bíró: örökösödési perek, bányaiügyek, birtokrendezési, urbéri ügyek, birtokperek $\frac{1}{5}$ része, összes polgári feljebbviteli ügyek. — *Kolbay Sándor* vizsgáló bíró az összes büntető felelbbviteli ügyek előadója. — *Medveczky Sándor* bíró: hitbizományi, tagosítási és büntető ügyek fele, birtokperek $\frac{2}{5}$ -e. — *Cseh István* bíró: a vádtanács előadója és az összes házassági válóperek referense. — *Kálniczky Géza*: a birtokperek $\frac{2}{5}$ részének és az összes egyéb rendes perek előadója. — *Kovács Géza* albiró: telekkönyvi ügyek, büntető ügyek fele, czégügyek és esődbiztoságok.

Szabadságolás. A helybeli méntelep-állomás paranesnoka: báró *Podmaniczky Béla* csász. és kir. kamarás két hónapi szabadságra ment, s a paranesnoki teenőket ideiglenesen: *Korányi Kálmán* főhadnagy végzi.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter dr. *Fülöp* Dezso kassai lakos ügyvédjelöltet a helybeli kir. törvényszékhez aljegyzővé nevezte ki.

Athelyezés. Az igazságügyminiszter *Sziráczy* Kálmán helybeli kir. törvényszéki aljegyzőt az eperjesi törvényszékhez helyezte át.

Pályázat. A hivatalos értesítő f. hó 15-iki számában van közzé téve a pályázati hirdetés a 800 frt fizetéssel járó Rimaszombat városi aljegyző állásra. A pályázat f. hó 28-áig adandó be a polgármesteri hivatalhoz.

Felmentett bíró. A helybeli kir. törvényszékhez áthelyezett és előléptetett törvényszéki bíró: *Kálniczky Géza*, ki eddig a tornallai járásbírósnágnál albirói állást töltött be, eddigi hivatalától a mai nappal felmentett, s néhány nap alatt elfoglalja bírói állását a helybeli kir. törvényszéknek.

Alakuló gyűlés. A rimaszombati állami elemi népiszkola gondnoksága alakuló gyűlést héttől délután 3 órakor tartotta meg, melyen a miniszterileg kinevezett gondnoksági tagok — négy kivételével, kik elmaradásukat kimentették, — pontosan megjelentek. A megalakulás előtt *Józsa Antal* kir. tanfelügyelő hazafias szellemű beszédet intézett a gondnokság tagjaihoz, kik január hó 1-től kezdve szép hivatás betöltésére lesznek hivatva az által, hogy egyik legfontosabb kulturális intézményünk az ő bölcs gondoskodásukra és felügyeletükre bízott. A hatásos szép beszéd után a gondnokság tagjai együttesen letették az esküt elvállalt köteleességei hű és pontos teljesítésére. Ezután *Nagy Ferenc* városi főjegyző, mint a gondnokság kinevezett elnöke, elfoglalván helyét, vezette a gyűlést, melynek folyama alatt megválasztottak: gondnokká: dr. *Szabó* Károly, jegyzőkké: *Törköly József* isk. igazgató, dr. *Veres* Samu főgimn. tanár és dr. *Szeless* Ödön ügyvéd. — Majd felolvastatt *Ivánkovics* János r. kath. püspöknek a kir. tanfelügyelőséghez intézett átirata, melyben tudatja, hogy a rimaszombati róm. kath. elemi iskola 1900 január 1-től kezdve megszűnik, minek folytán ettől kezdve a r. kath. tanköteles gyermekek taníttatásáról a város fog gondoskodni. Így a volt községi iskola tanulói jelentékeny megszaporodása következtében beálló nekézségeken csak az által lehet ez átmeneti időszakban segíteni, hogy a róm. kath. iskola

mostani tanerőivel együtt, mostani helyiségeiben megmarad az iskolai év végeig, s ez intézkedéshez a volt róm. kath. iskolázék is jóakarattal hozzájárult. A költségvetés megállapítása, tandíjak elengedése s egyáltalán az új időszak megkezdésére vonatkozó intézkedések megtétele az elnök, gondnok és jegyzői karból álló bizottságra ruházott, mely tervezetet fog kidolgozni új tanerők beállítására s egy új szárnyiskola szervezésére vonatkozólag is.

Halálozás. *Németh* Julia, a derék iparos *Németh* Károly testvére f. hó 15-én hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése nagy részvét mellett szombaton ment végbe. Nyugodjék békében!

Megebizottsági tagválasztás. Zádorfalán f. hó 16-án *Ragályi* Gyula elnöklete alatt tartott pótválasztáson *Demo* Sándor választott meg megyebizottsági taggá.

Képviselőink és a kvóta. Az országgházban a kvóta-ügyben folyamatban lévő vita a mi képviselőinket is felszólalásra bírta. *Szentiványi* Árpád a kövii kerület képviselője a f. hó 19-iki ülésen a kvóta-emelés mellett foglalt állást, ugyanezen ülésen *Putnoky* Mór a tornallai kerület függetlenségi párti képviselője a kvóta-emelés ellen nyilatkozott. Szólásra jelentkezett *Fáy* István is, a rimaszécsi kerület 48-as képviselője — természetesen szintén a kvóta ellen.

Névmagyarositás. *Rozslosznyik* János likérkohótelepi főtanító vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel *Rozsnyaira* változtatta.

Betöltendő állások. A város tisztviselői karában részleges ujtás várható. A *Benyó* Lajos nyugdíjaztatása folytán megüresedett aljegyzői állás betöltésére nézve már megindult az akció, de még csak sejteti sem lehet ez idő szerint, ki lesz utódja a tisztas besületes munkában megöregedett aljegyzőnek. A pályázat már ki van írva, s a képviselő-testület fogja megválasztani az új tisztviselőt. A másik a városi pénztárnoki állás, mely a közbecsülésben álló s tisztességben elagott *Patay* János lemondásával megüresedett. Ez állásra *Vigh* Gábor városi adóhivatal-vezető — ki állását eddig is közmegelegedéssel töltötte be — van kiszemelve. Az ő helyére — mint a hangulatból kivehető — városunk polgárságának egyik fiatal, komoly, értelmes és megbízható tagja: *Szabó* József jön. A vármegyei közkórháznál is betöltésre vár egy új — január 1-től rendszeresített ellenőri állás, mely tiszt állásra az alispán fogja kinevezni az arra hivatott egyént.

Halálozás. *Istók* József megyei alpenztárnokot és családját mély gyászba döntötte szeretett nagybátyja *Palugyay* József f. hó 18-án hosszas szenvedés után, 78 éves korában Szároson bekövetkezett elhunyt. Temetése ma 20-án lesz.

Közgyűlés. A rimaszombati koreolyázó egyesület folyó hó 17-én tartotta közgyűlését *Dr. Löcherer* Tamás elnöklete alatt. A gyűlésen az elnök sajnálattal jelentette be, hogy a mult idény minden tekintetben kedvezőtlen volt az egyletre. Az enyhe időjárás miatt alig néhány napon át lehetett koreolyázni s e miatt a bevétel is kevesebb volt, mint az előző idényekben. Ehhez járult még az árvíz, mely a partot és az új kerítést jelentékenyen megrongálta. Ez újabb terheket rótt az egyletre, s így a csónakázás eszméjéről is le kellett egyelőre mondani. A mult évi számadás és a jövő évi költségvetés jóváhagyatott. A mult évi kiadás 272 frt 79 kr volt, jövő évi előirányzat 630 frt. A tisztikar mandátuma lejárt, s az új három évi cyclusra megalakította a közgyűlés a tisztikart és választmányt *Kolbay* Sándor elnöklete alatt. Elnökké közfelkialtással *Dr. Löcherer* Tamást választották, ki az egyesület vezetése és felvirágoztatása körül maradandó érdemeket szerzett. Bár erősen vonakodott tovább vinni e tisztet, a közgyűlés ragaszkodott az ő személyéhez; végre is sikerült kapacitálni, s lelkes előjénzés között elfoglalta az elnöki széket — Választmányi tagokká lettek: *Attdorffer* István, *Bodor* Ármán, *Kathona* Géza, *Dr. Kármán* Aladár, *Kishonthy* József, *Kolbay* Sándor, *Manczel* József, *Dr. Mészáros* István, *Szabó* Elemér, *Dr. Szeless* Ödön, *Törköly* László, *Dr. Vallen-tinyi* Dező, továbbá ifj. *Institörisz* Endre és *Mindszen-thy* Kálmán. — Ezután elhatározták, hogy a pályára korlással ellátott és szönyeggel fedett bejárót alkalmaznak, a mi igen helyes intézkedés lesz. — A megtartott választmányi ülésen megalakították a tisztikar többi tagjait. Alelnökké: *Kolbay* Sándort, jegyzővé: *Dr. Kármán* Aladárt, pénztárnokká: *Szabó* Elemért, pályafelügyelővé: *Kathona* Gézát és ügyészsé: *Dr. Szeless* Ödönt választották. Az új három év tartamra eddig 30 rendes tag jelentkezett. A közgyűlés az elnök zajos éltetése közben ért véget.

Égési halál. Gyubakón, *Kántor* Mária 6 éves kis leánya, a helybeli kir. ügyészséghez érkezett jelentés szerint, f. hó 17-én gondatlanság folytán oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy 18-án sérüléseibe belehalt. A törvényszéki boncolást a kis leány hulláján ma 21-én ejtik meg: *Dr. Zehery* István kir. törvényszéki orvos és *Honéczy* Gyula körorvos a szász *Kovács* Géza kiküldött bíró jelenlétében.

A locomobil- és cséplőgép-kezelők tanfolyama az állami felső ipariskolában (Budapest, VIII., Népszínház-utca 8. sz. a.) jövő évi január hó 2-án nyílik meg s április hó 10-éig tart. E tanfolyamon a gőzmozdonyok (locomobilok) és cséplőgépek szerkezete és kezelése fog taníttatni. Tanulóul felvétetnek a 18. élet-évekét betöltött irni és olvasni tudó önálló lakatosok, kovácsok s a különböző gépgyárak főbb munkásai, továbbá gazdatisztek, birtokosok és géptulajdonosok. A belépők erkölcsi bizonyítványt tartoznak előmutatni, a nem önálló munkások ezen kívül, ha munkában állanak, a munkaadótól kiállítandó munkabizonyítványt, ha nem állanak munkában, munkakönyvüket tartoznak benyújtani. A tandíj 8 frt, a mit a beiratkozás alkalmával kell lefizetni. A beiratások folyó évi december hó 15-ik napjától 21-ik napjáig tartanak az intézet helyiségében. Vidékiek a tandíj beküldése mellett levélben is beiratkozhatnak. A vidékről jövő tanulóknak január hó 2-ik napján d. e. kell személyesen megjelenniük az intézetben.

Műkedvelő előadás Dobsinán. A „társalgási egyesület” Dobsinán, f. hó 26-án táncmulatsággal egybekötött szini-előadást rendez. Előadják a „Mozgó fényképek” című bohózatot.

Lemondott koadjutor. *Nátalussy Kornél*, kir. tanácsos, tankerületi főigazgató, a f. évi november hó 7-én Jászón a prémontréi kanonokrend által majdnem egyhangulag történt koadjutorrá választásáról lemondott, s ezt a jászói perjelnek, Argalács Márknak, vis-zavonhatlanul beadta. A lemondás ügyében a további teendők sürgős elintézésére Jászón tartandó gyűlésre az összes rendnagykok sürgönyileg meghívták.

Iparhatósági megbízottak Az iparhatóság tagjai f. hó 18-án a városháza tanácstermében *Kovács József* elnöklete alatt választották meg. Megbízottakként választottak: *Dániel Ferencz, Engel Adolf, Eckstein Samu, Enyedi Miksa, Benyó László, Gömöri Ede, Boross Pál, Kalas Márton, Kalocsay Gyula, Kovács Zsigmond, Kovács Ferencz borbély, Laicht Ármin, Leesó István eszmadia, Molnár Ferencz, Morgenbesser Károly, Rakottay Lajos, Sonnenschein Miksa, Szikorszky Lajos, Tóth Péter és Tomay Alajos.*

Körjegyzői állás. Az ispánmezői körjegyzői állásra, mely anyakönyvvezetéssel van egybekötve, pályázatot hirdet Kuna főszolgabíró. Az állás 723 frt javadalmazással jár és pályázni lehet 1900 jan. 10-éig.

A nagyrőcei körorvosi állásra, mely 500 frt évi fizetéssel 20 székér tizfida deputátummal és látogatási díjzsedével van összekötve, f. hó 30-ig lehet pályázni a nagyrőcei főszolgabírói hivatalhoz.

Farsangi hírek. Az idei farsangnak már mutatkoznak az előhírnökei. Úgy halljuk, hogy nemesak a polgári olvasókör bálja fogja a mulatozó közönséget parkettre hívni, hanem két nagyobb szabású mulatságnak az előkészületei folynak esendben, de — biztosan. A farsang elején városunk tüzoltó testülete melynek első mulatságára még mindig igen kedvesen emlékezünk vissza, — rendez bált, a farsang végére pedig nagy tisztviselő bál rendezése van tervbe véve. Jól tudjuk, hogy mindezen mulatságok eszméje városunk minden rétegében élénk érdeklődést fog kelteni, s bizonyára eredményes lesz a nemes fiatalság vállalkozása, melylyel talpra szőlítja Carneval herezeg híveit.

Műkedvelői előadás. A helybeli iparos-íjűk önképző egylete f. hó 26-án a „Három Rózsa” nagytermében színelőadást rendez. Színe kerül Gézi kitűnő népszínműve: „A gyimesi vadrigó.” Kezdeté 8 órakor; jegyek előre válthatók Lévai Izsó könyvkereskedésében. Az előadást táncmulatság követi.

Korcsolya-estély. A korcsolyázó egyesület fiatal-sága az egyesület javára f. hó 27-én a „Három Rózsa” nagytermében *Thea-estélyt* rendez, melyre a közönség figyelmét felhívjuk. Az estély minden évben látogatott és kedélyes szokott lenni, s miután ilyenkor még nem igen korcsolyázhatik a fiatalság, legalább a szokásos thea-estélyen, kitűnő mulatságon gondoskodik a hölgyek szórakoztatásáról. A rendezőség élén az egyesület tevékeny pénztárnoka: *Szabó Elemér* buzgólkodik az est sikere érdekében. Belépti-díj az estélyre: két korona.

Helyreigazítás. Az elhunyt Tornócsy György pénzügyigazgató temetésén nem — mint ezt tévesen írtuk — a nagyrőcei adóhivatal volt képviselve, hanem a rozsnói m. kir. adóhivatal, melynek küldöttként *Osvald Frigyes* pénztárnok helyezett koszorút a ravatalra.

Dalestély Klenócson. A klenóczi magyar daloskör folyó hó 30-án a városháza tanácstermében saját alapja javára dalestélyt rendez, melyen a daloskörön kívül *Putra Anna* és *Helyvig Ede* is közreműködnek. Előbbi monológot ad elő, utóbbi pedig harmónium kísérettel opera-részletet. Belépti-díj személyenként 1 korona. Az előadást táncmulatság követi. Kezdeté esti 8 órakor.

Nyugtázás. Rimaszombat és vidéke jótékony nőegylet árvi karácsonytájjára *Czinke Istvánné* 1 frt, *Darvas Pálné* 2 frt, ifj. *Szentmiklóssy Kálmánné* 2 forint, *Bobok Tivadar* karácsonyfa, báró *Luzenszky Henrikné* 2 frt, *Reisz Józsefné* ruhánemű, Nagy *Ferenczné* ruháneműt volt kegyes adományozni, melyet köszönettel nyugtáz az elnökség.

A helybeli cigány-zenekar most ujonnan van szervezve, s kitűnő erőkből van összeállítva. Hetenként kétszer: szerdán és szombaton zeneestélyt rendez, a mi közönségünk azonban nehezen küzdi le a még mindig uralkodó előítéletet, s egy kis jó zene is roppant nehezen csalja az embereket a vendéglőbe. Valamiképp mégis fel kellene már hagyni ezzel az ósdi gondolkodásmóddal s akkor élvezni is lehetne a zenét, meg lehetővé is tennők egy jó zenekar existenciáját. Úgy halljuk, hogy a fiatalság körében erre nézve mozgalom indult meg, s reméljük, hogy ennek mennél több híve akad a zenekedvelők körében.

A szadvári gyász. Az előre jelzett időben pontosan kirukkolt a karácsonyi könyvpiacra *Komarovczy Miklós* rozsnói főgymn. tanár és lapszerkesztő a „*Szadvári gyász*” című izléseesen kiállított, szépen, nagy gondal és igen sok poesissal megírt könyvével, melyet sikerült illusztrációkkal látott el *Lammel Antal*. Sem időnk, sem lapunk mostani szűk tere nem engedi, hogy a tartalmas kötetet, — mely a részletesebb méltatásra valóban megérett, — érdeme szerint foglalkozzunk, s csupán annyit jelzünk most, hogy a szép munkára felhívhatjuk olvasóink figyelmét, s tudatjuk, hogy a mű igen jutányos áron: 1 frt 50 krért *Lévai Izsó* könyvkereskedésében is kapható.

Kamarai ülés. A miskolci kereskedelmi és iparkamara hétfőn tartotta ez évi utolsó ülését *Radvány István* kir. tanácsos elnöklete alatt. Az ülés közérdekű tárgyai voltak: a vasárnapi munkaszünetnek a sütőiparban való újabb módosítását a kamara úgy az ipar mint a közönség érdekében fekvőnek tartja. Mielőtt általán a vasárnapi munkaszünetről a kereskedelmi üzletekre nézve véleményt mondana, bekéri az érdekeltek nyilatkozatát. — Nagy vitára adott alkalmat a részletfizetés-ügyletekről szóló törvényjavaslat. A kamara bár helyesli a szociálpolitikai szempontokat, melyeknek a javaslat hódol, mégis, hogy épen a szegényebb osztály érdekében a szolid részletfizetés lehetetlenné ne tétessék, kívánja, hogy a bevételt megvett árut ne a részletek befizetéséig, hanem legfőbb hat hónapon belül kifogásolhassa, a felértelt sérelem miatt megtámadhatóság lehet legyen, a szóbeli kifogások figyelembe vétele korlátoztassék, mert az egész üzlet bizonytalanná tétetnék, a vételhátrálék egyszerre való követelhetőségének joga szabatosabban körülírassék s egyáltalán a javaslat több szakasza világosabban, helye-

sebben szövegeztessék; engedessék meg, hogy az eladó a bírói illetékességet kiköthesse, mert ismeretesek a községi bíróság hátrányai. — A megrendelések gyűjtésének oly szabályozását, hogy magánfogyasztók ezental csak írásbeli előzetes felkérésre kereshetők fel, helyesli a kamara, mert véget vet a házalásnak, a vidék sérelmének. Azon cikkeket, melyekre kivétel volna tehető, korlátozni kívánja az ülés és így csak irodalmi, művészeti termékekre, sokszorosító eszközökre: gépekre, munkaszükszükszerek, szerszámokra tartja megengedhetőnek a magánosok felkeresését. — Pártolja a kamara a tanszerárúsítás körüli visszaállások megszüntetését, a telefondíjak leszállítását, a kamarai tagok vasuti kedvezményeit, a képes levelező-lapok postai kezelésének megkönnyebbítését, a karlellek törvényhozási szabályozását, melyet már 1897-ben is kívánt, nemkülönben azt, hogy a hazai vasérc kivitele ne könnyítessék meg. Felterjesztett intéz egy miskolci kiviteli sertéspiac létesítést iránt.

Tarka-Világ, e cím alatt adott ki Mester Károly, a gömörmezei Szent-Simon költői lelkületű káplánja egy esinos beszégyűjteményt. Szerző ügyes kézzel dolgozza fel impresszióit, érdekesen és szórakoztatón rajzol. A esinosan és izléseesen kiállított kötet 11 elbeszélést foglal magában, a melyekről a „Vasárnapi Lapok” — „Magyar Géniusz” így ír: „Írójuk nem a külföldet utánzó modernnek táborából való. Inkább a romantikus iskola tanítványa, de szívvel-lelékkel. Kis elbeszélései határozottan esinosak, elmesék és érdekesek. Egyszerű, természetes, hol szomorú, hol vig fölvételek ezek a mindennapi életből.” A könyvtári dísznek is beillő munka leszállított ára 50 kr. és megrendelhető a szerzőnél az egy korona előleges beküldése mellett Szent-Simonban.

Forgalmi korlátozás. Ausztriába a hivatalos rendelet szerint következő megyénkbeli helyekről nem szabad a ragadós állati betegség miatt sertéseket szállítani: a nagyrőcei járásban: Hisnyó, Jolsva-Taplocza, Lubenyik, Miglész, Muisány, Murány-Hosszurét, Süvete, Vizesrét; rimaszécsi járásban: Ajnácskő, Almágy, Balogfala, Csiz, Dulháza, F-Bátka, Gortva Kiszfalud, Guszona, Meleghegy, Péterfalva, Radnót, Sajó-Püspöki, Söreg, Zabar; rimaszombati járásban: Felső-Pokorágy, Kokova; rozsnói járásban: Dernő, Göcs, Jólész, Paesa, Pelsűez, Szalócz, Szilicze, Vig-Telke; tornallyai járásban: A-Szuha, Bánréve Beje, Felső-Kálósa, F-Szuha, Gieze, Hanva, Harkács, Hubó, Köveces, Lévárt, Lieze, Mihályfalva, Mikolesány, Naprágy, Nasztraj, Oldalfala, Otrokoec, Poszoba, Runya, Sankfalva, S-Lenke, Szkáros, Tornallya, Zadorfala, Zsör, továbbá Jolsva város, Rimaszombat város.

Allategészségügy vármegyénkben december 13-án: *Takonykór és bőrféreg:* Bátka. *Ragadós száj- és körömfájás:* Rimaszombat. *Sertésvész:* Lubenyik, Miglész, Muisány, Murány-Hosszurét, Nagyrőce, Perlász, Süvete, Vizesrét, Ajnácskő, Balogfala, Csiz, Dulháza, Felső-Bátka, Gortva Kiszfalud, Guszona, Meleghegy, Sajó-Püspöki, Sid, Söreg, Zabar, Kokova, Dernő, Paesa, Szalócz, Szilicze, Vigtelke, Abafala, Bánréve, Gieze, Harkács, Köveces, Lévárt, Lieze, Mihályfalva, Mikolesány, Nasztraj, Otrokoec, Runya, Sankfalva, Jolsva, Rimaszombat.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős: RÁBELY MIKLÓS.
A lapot közleményekkel ellátja: A SZERKESZTŐ-BIZOTTSÁG.

Magán-hirdetések.

Pályázati hirdetmény.

2537. sz. — Szab. Rimaszombat r. t. városánál nyugdíjazás folytán megüresedett **aljegyzői állásra** pályázat nyitattik.

Felhivatnak az ezen 800 frt fizetéssel ellátott aljegyzői állást elnyerni kívánók, hogy születési bizonyítvány, képesítés, jelen alkalmaztatásukra vonatkozó okmányokkal felszerelt kérvényüket a város polgármesteréhez **1899. december hó 28-ik napjáig** adják be.

Kelt szab. Rimaszombat r. t. város képviselőtestületének 1899. december hó 5-én tartott közgyűléséből.

2-2 Szabó György, polgármester.

Kiadó lakás.

Rimaszombatban, a **Jánosi-utca 18. sz.** alatt egy külön udvarral bíró ház, melyben jólforgalmu **bolt** is van, hozzákényelmes lakás mellék-beliiségekkel, haszonbérbe kiadó.

Bérelni szándékozók forduljanak a tulajdonos: **özv. Mindszenty Bertalánéhoz.**

1-3

Hirdetmény.

Elsőbbségi kötvényeink 1. számú 1900. év január 1-én esedékes szelvénye 1900. év január 1-től kezdődőleg 3 frttal társulatunk pénztáránál, a Rozsnói Takarékpénztárnál Rozsnóyon, Budapesten a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és Magyar Általános Hitelbanknál a rendes hivatalos órák alatt beváltatik.

A gömöri faipar részv.-társ. igazgatósága.

Kiadó ház.

Rimaszombatban, a **Losonci-utca 14. számú ház,** mely öt kényelmes szoba, mellék-beliiségek, pincze, kert és magános udvarral bír, **1900. május 1-re** haszonbérbe kiadó.

Értekezhetni lehet ugyanott a tulajdonos: **özv. Vályi Lajosnéval.**

1-3

Kiadó lakás.

Egy nagyobb lakás, istállóval vagy a nélkül 1900. évi **május hó 1-től** bérbe kiadó.

Értekezhetni a tulajdonos **özv. Stelkovich Istvánnéval**, Rimaszombat, Losonci-utca.

1-3

Hirdetmény.

630. 631. sz. — Alulirt bírósági végrehajtó 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti kereskedelmi váltótörvényszék 1899-ik évi 25340. 25341. számú végzése következtében **Radocza János** által képviselt **Kühne E.** ezég javára **Luger Adél** ellen 113 frt 85 kr. és 112 forint s jár. erejéig 1899. évi márczius hó 30-án foganatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 400 frtra becsült díszes szobabeli butorokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbírósa V. 102. 103. 1899. számú végzése folytán 113 frt 85 kr. és 112 frt tökéketelés, ennek 1897. évi október hó 15. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 32 frt 08 kr., 31 frt 82 krban bíróilag már megállapított költségek erejéig Martonfalán alperesnél leendő eszközzésére folyó **1899. évi december hó 23-ik** napjának délelőtti 10 órája határidőül kitzítetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Rimaszécs, 1899. évi november hó 30-án.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

Karácsonyfa-díszek!

A közeledő karácsonyi és újévi ünnepek alkalmával van szerencsés a nagyrődemű közönségnek figyelmét felhívni **csukorkadám-ban** nagy mennyiségben összehalmozott

alkalmi ajándéktárgyakra,

ugymint: **csukorkák, hab-alakok** darabonként a legfinomabb kivitelben: **1 krtól feljebb; dobozokban 50 krtól** feljebb: — továbbá a leggyönyörűbb **bonbonierek, karácsonyfa-díszek, toll-karácsony-fák,** díszítve és díszítés nélkül, karácsonyfa **éghetetlen gyapot-hó** stb stb

Ezenfelül a legfinomabb **likőrök,** francia **konyakok, rum** és **tea;** naponta friss **tea-sütemény, mákos- és dióspatkók,** valamint **fonott kalács** is kapható.

Számos látogatást kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

özv. MISKOLCZY ISTVÁNNÉ.

Rimaszombat, Főtér.

2-2

Finom tea-sütemény!

Hirdetmény.

386. sz. — Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyrőcei kir. járásbírósa 1899. évi Sp. I. 267. számú végzése következtében **Dr. Vieszt Károly** ügyvéd által képviselt **nagyrőcei takarékpénztár** javára **Horváth János és társai** ellen 71 forint s jár. erejéig 1899. évi november hó 8-án foganatosított kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 301 frt 40 krba becsült Horváth Jánosnál házibutorok, Buvála Jánosnál ló és szekér, Meszjarkin Mihálynál ökrök-ből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a nagyrőcei kir. járásbírósa V. 547. 1899. számú végzése folytán 71 frt tökéketelés, ennek 1898. évi április hó 22-ik napjától járó 8% kamatai és eddig összesen 60 frt 32 krban bíróilag már megállapított költségek erejéig alperes lakásán Polonkán leendő eszközzésére **1899. december hó 29-ik napjának** délutáni 4 órája határidőül kitzítetik s ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Nagy-Rőcén, 1899. december hó 2. napján.

Ujházy László, kir. bir. végrehajtó.

Minek Bécsebe?

SCHWARTZ J.

(ezelőtt **HERTSKO BERTALAN**)
Rimaszombat, Erzsébet-tér.

Mint hogy a legversenyképesebb **arany-, ezüst-, ékszer- és drágagyárosokkal** közvetlen összeköttetésbe léptem, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy e cikkeket, úgy művészi kivitel, mint jutányos ár tekintetében a n. é közönség legkényesebb igényeit is kielégíthetem, a miről bárki is személyes meggyőződést szerezhet. Vidéki megrendeléseket pontosan eszközölök és kívánatra készséggel küldök választékot. Mindennemű **óra- és ékszer-javítások** saját műhelyemben készülnek.

Tisztelettel

SCHWARCZ J.

órás és ékszerész.

3-*

Minek Budapestre?

Hirdetmény.

598. sz. — Alulírt bírósági végrehajtó 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati királyi törvényszék 1898. évi 972. sz. végzése következtében **Dr. Szeless Ödön** által képviselt **Gömörmegyei takarékpénztár és hitelbank** javára **Luger Tivadar és neje** ellen 500 frt s jár. erejéig 1898. évi február hó 18-án és 1899. október hó 3-án foganatosított biztosítási és kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 750 frtra becsült lovak, kocsik, gazdasági gépekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. jbiróság V. 71/6. 1899. sz. végzése folytán 500 frt tökékövetelés, ennek 1898. évi február hó 7. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 86 frt 19 krban bíróság már megállapított költségei erejéig Martonfala községben alperes lakásán leendő eszközzésére **1899. december hó 22-ik napjának** délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Rimaszécsen, 1899. évi november hó 30-án
Kovács Géza, kir. jbir. végrehajtó.

Hirdetmény.

524. sz. — Alulírt bírósági végrehajtó 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszécsi kir. járásbíróság 1899. évi V. 138. sp. 182. végzése következtében **Nagy József és Kertes Gábor** végrehajtók javára **Luger Tivadar és neje** ellen 120 frt 68 kr. és 90 frt s jár. erejéig 1899. évi szeptember hó 1-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 690 frtra becsült életneműek, szobabeli butorokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbíróság V. 318/2. 1899. számú végzése folytán 120 frt 68 kr. és 90 frt tökékövetelés, ennek 1898. évi november hó 15-ik napjától járó 5% kamatai, és eddig összesen 62 frt 58 krban bíróság már megállapított költségei erejéig Martonfalán alperesek lakásán leendő eszközzésére folyó **1899. évi december hó 23-ik** napjának délelőtti 11 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Rimaszécsen, 1899. évi december hó 11-én.

Kovács Géza, kir. jbir. végrehajtó.

Hirdetmény.

614. sz. — Alulírt bírósági végrehajtó 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék 1899. évi 5445. számú végzése következtében **Kovács Miklós** által képviselt **tornallyai takarékpénztár** javára **Hangonyi István és társa** ellen 107 frt s jár. erejéig 1899. évi október hó 30-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 589 frtra becsült juhok, lóhere, széna, igás-szekér, eséplőgépből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbíróság V. 389. 1899. sz. végzése folytán 107 forint tökékövetelés, ennek 1898. évi augusztus hó 21. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 41 frt 88 krban bíróság már megállapított költségei erejéig Urajon, alpereseknél leendő eszközzésére **1899. évi december hó 28-ik napjának** délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Rimaszécsen, 1899. december hó 14. napján.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

Hirdetmény.

Nagy-Röcze r. t. város tulajdonát képező, a várostól 20 percz távolságban fekvő

FÜRDŐ,

ahhoz tartozó melléképületekkel, 5 kataszteri holdat tevő kert és fenyves parkokkal, üvegházzal együtt **1900. év márczius hó 1-től kezdve öt (5) egymásután következő évekre a folyó évi december hó 28-án** d. e. 9 órakor megtartandó nyilvános árverés útján a városházánál hasznosbérbe fog adni.

A bérleti feltételek a városi irodában megtekinthetők.

Nagy-Röcze, 1899. november hó 22-én.

Stefancsik Károly, polgármester.

3-3

Csődvagyon eladási hirdetmény.

Vagyonbukott **Negyessy Gyula** rimaszécsi lakos kereskedő csődtömegéhez tartozó és a csődleltár 1-130. és 132-447. tételszámai alatt leltározott bolti berendezés, vasárú és egyéb vegyesárúknak ajánlat utján értékesítése a csődválasztmányok 1899. év december hó 17-én tartott csődválasztmányi ülésében elhatározatván, felhivatnak venni szándékozók, hogy 100 forint bántépénzzel ellátott zárt ajánlataikat **1900-ik év január hó 10-ig** bezárólag alólirottán beadni sziveskedjenek.

Az áru raktári leltári becsértéke 1214 frt 20 kr., a bolti berendezésé 35 frt.

Az áruaktár és a részlet-leltár alólirottán megtekinthető.

Az ajánlatok elfogadása iránt a csődválasztmány 1900. év január 10-én délelőtt 10 órakor Rimaszombatan, a kir. törvényszék pertárában megtartandó csődválasztmányi ülésen fog határozni, esetleg ugyanakkor nyílt árverést is megtartani.

Az elfogadandó ajánlat benyújtója, illetve vevője köteles az áruaktárt készpénzfizetés mellett 8 nap alatt átvenni.

Kelt Rimaszécsen, 1899. december 17-én.

Nagy József, csődtömeggondnok.

Birtok-eladás.

Néhai **Lipthay József** és neje szül. **Schvarcz Adélnak örökösai** s illetve örökösainek jogutódai, a nevezett örökhagyóknak tulajdonát képezett, de jelenleg már az ő tulajdonukba átment, Tornallyán lévő belsőségek- és külsőségek-ből álló alább részletesen körülírt ingatlanokat **Tornallyán** a városháza épületébeni kaszinó-teremben **1900. évi január hó 10-ik** napjának délelőtti 9 órakor megkezdendő **magán-árverésen** el fogják adni. A hova és a mely időre a venni szándékozók azon megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az árverezni kívánók azon ingatlanokra, mikre árverezni kívánnak, a tulajdonosok által megállapított bántépénzt, — minek összege a kikiáltási árnak 10%-át képezi, — feltétlenül letenni tartoznak, s hogy az árverés alá becsátott ingatlanok kikiáltási áron alól eladatni nem fognak. A bántépér készpénzben vagy pedig az eladók által ismert valamely pénzintézetnél elhelyezett, s megfelelő összegről kiállított betéti könyvvel lesz fedezendő A többi feltételek **Kovács Miklós** tornallyai lakos ügyvédnél megtekinthető.

Az eladandó ingatlanok:

1. A tornallyai 29-ik sz. tjkvben 1. sor 34. hrsz., — a tornallyai 97. sz. tjkvben 1. és 3. sor 33/b/3. és 33/b/2 — b/2. hrszám, — valamint a tornallyai 34-ik sz. tjkvben II. 1. sor 35. hrszám alatt foglalt, egy testbe kihalított belsőségbeli ingatlan, és az ezen lévő összes épületek. **Bántépénz 2000 frt.**

2. A tornallyai 6-ik sz. tjkvben 1. 2. sor, 6. és 8. hrszám, valamint a tornallyai 7-ik sz. tjkvben 1. sor, 7. hrszám alatt foglalt belsőségből álló ingatlan jutalék a hozzá tartozó épületekkel **Bántépénz 150 frt.**

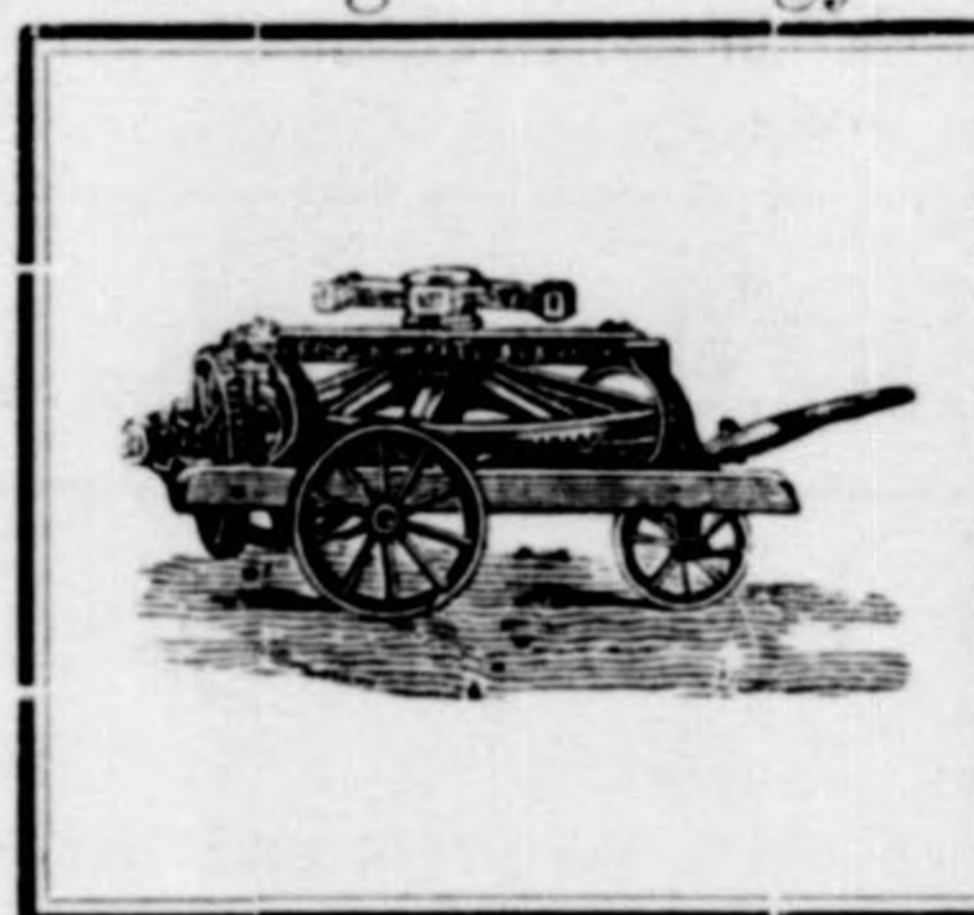
3. A tornallyai 34-ik sz. tjkvben 2. 3. 4. sor, 449, 79 és 442. hrszám alatt foglalt egy egész úrbéri telekből álló föld, rét, erdő s legelő. **Bántépér 300 forint.**

4. A tornallyai 7-ik sz. tjkvben 2-13. sorszám, 170, 468, 279, 303, 330, 392, 431/a, 113, 142, 199/b és 200. hrszám alatt, valamint a tornallyai 258-ik sz. tjkvben 1-9. sor, 171, 275, 305, 329, 393, 429, 109, 141 és 470/a. hrszám alatt foglalt $\frac{2}{6}$ -od és $\frac{1}{6}$ -od úrbéri telekből álló föld, rét, a tornallyai 199-ik sz. tjkvben 1. és 2. sor, 440 és 441. hrszám alatti feltüntetett erdő legelőből az előbb jelzett ingatlanok tartozékát képező jutalékkal, végre a tornallyai 110-ik sz. tjkvben foglalt 1. sor, 463. hrszám alatt foglalt erdőből az eladók tulajdonát képező illetőség. **Bántépér 210 frt.**

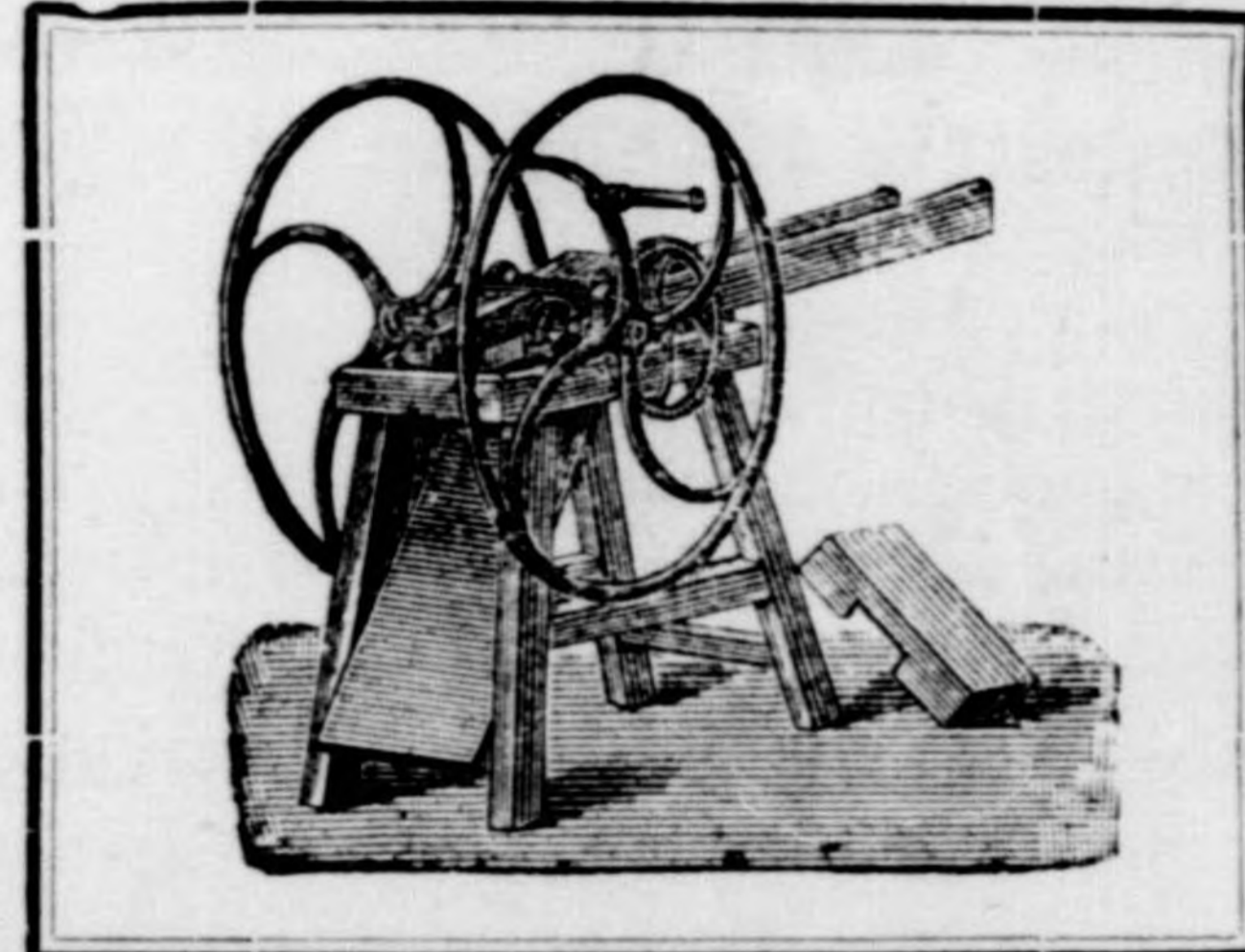
FLEISCHER és TÁRSA

gazdasági gépgyára és vasöntődéje Kassán, Vám-utca 11. sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával czélszerűen s gondosan gyártott jóhírnevű gépeit, nevezetesen:

Szeckavágókat, kézi- vagy járgányhajtásra
Répvágókat és tengerimorzsolókat.
Olajsajtolókat és olajmagpörkölőket.
Olajmag-zúzókat, továbbá
Örlő és daráló malmokat,

Progress-tisztító gépeket, lisztosztályozó hengereket, szivattyúkat, gőzgepeket és gőzkazánokat, szeszgyár-berendezések stb.

Gépeink, eszközeink és egyéb gyártmányainkat készletben tartjuk gyárunkban. — Gazdasági gépeink képes-, valamint öntödénk gyártmányai árjegyzékét kívánatra bérmentve küldjük.

5-6

RÁBELY MIKLÓS

KÖNYVNYOMDÁJA,

a „GÖMÖR-KISHONT“ kiadóhivatala

RIMASZOMBATBAN,

Pokorági-utca 1-ső szám, a községi flu-iskola mellett.

Ajánlkozik mindennemű könyvnyomdai munkák gyors, pontos és izlésteljes kivitelére a legjutányosabb árak mellett.

Iskoláknak: oklevelek, értesítők, bizonyítványok és kimutatások.

Ügyvédeknek: intő-levelek, kérvények és keresetek, meghatalmazások, díjjegyzékek, kötvények, szerződéses, óvások, levélpapírok stb.

Pénzügyintézeteknek: alapszabályok, értékpapírok, részvények és szelvények, betéti könyvecskék, üzleti könyvek, mérleg számlák stb.

Kereskedőknek és iparvállalatoknak: körlevelek, árjegyzékek, számlák, üzleti könyvek, címkek és ragezédulák, intőlevelek, levélpapírok és borítékok czégnomással, címkarttyák, üzleti jelentések, levelezőlapok, csomagoló-papír czégnomással stb.

Falragaszok, hirdetmények, műsorok, étlapok, borezimkék, eljegyzési és esketési értesítők, meghívók, tánczrendek, gyászjelentések, névjegyek stb. elvállaltatnak.

Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltetnek.

Ugyanitt egy jó házból való fiu, ki legalább 1-2 gimnáziumi osztályt végzett, tanulól felvétetik.

A karácsonyfa alatt.

A karácsony az egyházi év első ünnepe, a keresztény ünnepek sorozatában azonban a legutolsó, a legfiatalabb. Négy száz esztendő repült el a kereszténység felett, mielőtt a Jézus születését ünnepelni kezdték. Csak hogy ezután, mint a család legfiatalabb tagja, ez lett a kereszténység nagy családjának is a legkedvesebb ünnepévé. Törüljétek el a karácsonyt s a keresztény népek szívének egy darabját raboljátok el. És a karácsony azért lett olyan kedves, mivel családi ünnep, mivel benne és általa a családi élet van megszentelve. Isten atyánkká, Jézus testvérünké, az angyalok családtagokká, mi pedig egymás testvéreivé lettünk ezen a szent ünnepben. Az egymástól elszakadt ég és föld, teremtő és teremtmény, angyal és ember ezen az ünnepben újra találkoznak. És a téli időszak összefűz hozz a embereket is. A messze földön utazó karácsony estére haza igyekeznek, hogy a karácsonyfa alatt fényt és meleget nyerve, tovább folytassa az élet nagy vándorútját. A husvét a sirokhoz, a pünköszt a szabadba, a karácsony a családi tűzhely melegéhez vezet. A hónától távollevőt semmikor sem fogja el inkább a honvágy, mint éppen ekkor. — Egy régi monda szerint karácsony éjszakáján a tenger fenekére süllyedt harangok megszólalnak. Az emberi szív is tenger, ennek fenekén is sok elmerült és elfeledett dolog van, a karácsony éjszakáján azonban felhangzik ott is a mélyről a harangszó és eszünkbe jut életünk legdrágább kincse — a szülei ház szeretete, a gyermekkor ártatlan hite.

„Világosság, élet, szeretet.“ Ez van felírva a karácsony ünnep homlokára. „Világosság az emberek élete.“ A nép, a mely sötétségben bolyongott, látta a nagy világosságot — és Istennek szeretete abban lett nyilvánvalóvá, hogy tulajdon fiát küldte el, hogy mi élénk ő általa. Ez a három jelszó sugárzik alá a karácsonyfa alá: világosság a fán, élet a fában, szeretet a fa alatt. A karácsony a teremtés második napja, a melyet a szeretet eme mindenható szava nyit meg: legyen újra világosság — és lesz világosság. Nagy az a szeretet, mely egy büntetlen világot kíván teremteni, de nagyobb az a szeretet, mely egy elsüllyedt világot akar megváltani. Ha értelmű mérő önját az Isten atyai szeretetének tengerébe veted, nem találsz feneket sehol.

Olyan hiányos volna a karácsony ünnepe, ha nem hallanók e napon a karácsony történetét. Az ünnepi hangulat megkívánja azt, hogy újból meg újból találkozzunk a római császárral, meg az Isten dicsőségét hirdető angyalokkal. Van-e egyszerűbb és megragadóbb történet a karácsonyi evangéliumnál? Lehetne-e az isteni üdvöntézkedést egyszerűbben írni le annál? Az üdvöntéket az emberiség történetével, a római császár Sion királyával szorosán össze van növe. A mint a keresztire egy magasabb erő sugallata folytán írta rá a császári helytartó a feliratot, úgy itt is egy magasabb sugallat folytán adja ki a római császár a parancsolatot, hogy a föld minden népei összejussanak. Augustus írja a rendeletet és Mária az ő rendelete folytán Bethleembe megy, hogy ott világra hozza az ígéretek szerint a világidvezitőt. Augustus összejáratja a népet, hogy adót vessen reá. Isten arra használja fel az összejáratást, hogy az ég legdrágább kincsét adja az emberiségnek. A nagyobb szolgál a kisebbnek, Augustus a gyermek Jézusnak — és ime háromszáz esztendő után a bethlehemi gyermek jele ott áll az Augustus római kapitóliumán. Augustus lép a világ színpadáról, mint a szerepét bevégezt színész — az általa összejáratott gyermek kezébe veszi a világkormányzás gyepöljét és minden ellenséget lábai alá vet. A karácsonyi evangéliumnak ez a magyarázata.

Ma született nektek az üdvözítő, az angyali kijelentés minden szava egy-egy fényes gyémánt. Rövid mondatban századokat átölelő tartalom. Csak hogy ez az üdvözítő alacsony sorban születik; aranyos bölcső helyett, durván faragott jászol képei fekhelyét. És éppen ez az, a mi imádságra ragad, örömmel tölti meg az emberi szívet. Ez képezi a szegények karácsonyi vigasztalását. Ez nyul bele a szociális insébe, ez készíti a hitet a gazdag és szegény között — hogy mi gazdagabbá legyünk az ő szegénysége által az apostol szerint.

Az első karácsonyi prédikáció hallgatósága nem az előkelő körökből, nem a farizeusok és irástudók közárságából került ki, hanem azokból, a kiket a világ buta tömegnek tart, de a kik Isten és az angyalok szemében a vágyódó lelkek szent gyülekezetét képezik. És ezzel az együgyűek meglátják azt, a mit a tudósok észre sem vesznek. A magokat tökéleteseknek tartó farizeusok, a körmönfont irástudók, az üdvösséggel nem gondoló Sadduceusok mindig elaludták a karácsonyt, nem látták a nyílt eget, nem hallották az angyali kardalt.

— Dicsőség magasságban az Istennek, békesség e földön és az emberekhez jóakarát. — Volt-e ennél valaha szebb karéneke a világnak? Es lehet-e erre más válasza a világnak az allelujánál? Ezt cselekedték a pásztorok — dicsőítették Istent mindazokért, a miket láttak. — Tovább is vigyáztak nyájuk mellett, mint az előtt, de szemökben ott ragyogott a karácsony éjszakájának fénye, fülökben pedig ott esengett az angyalok karéneke. Vannak dallamok, miket elég egyszer hallani, hogy soha el ne felejtjük többé.

A karácsony éjszakáján nem csak örvendő, hanem csendesen hallgató egyének is vannak. A csendes hallgatás még nem morogvaság. Bámulják az ajándékokat, hogy az ajándékozó szívére ismerjenek. Így cselekedett Mária. Az anyai örömeiket valami égi fenség hatja át szívében. Anyai gondolataiba isteni gondolatok vegyülnek bele. — Mária mindezen szavakat elméjében forgatja és szívében őrzi. — Most érzi át az angyali jelentést és saját személye jelentőségét. Szíve fel-alá hullámoz; mikor mater dolorosaként a kereszt alatt áll, eszébe jut a jászol-bölcső és Simeon szomorú jóslata, mely kilátásba helyezi, hogy egykor majd tör fogja át-

járni anyai szívet. Isteni gondolatok villannak át lelkén és kezdj sejtélemszerűleg érzeni, hogy az istennek az az ismertető jegye, hogy abban fenség és alacsonyosság, szegénység és gazdagság ölelkeznek össze, sejtteni kezdi azt, a mit az evangéliumi szó ekképen fejez ki: Isten jelent meg a testben.

Most nézzük körül a karácsonyfa. Az a zöld fény nem a szobában nőtt, hanem kint a szabadban; ott vert gyökereit és szívünk örömére házunkba plántáltatott át: ágai telve vannak fényvel és étellel, a sötét téli időszak közepette; koronája, fiatal hajtása felfelé tör, gyökerei lenyulnak a földbe. — A karácsonyfa mögött ott áll Jézus, az emberiség életfája, kijöve az örök dicsőségből és beplántáltatva a sötét, földi világba; telve fényvel, étellel és gazdagon megrakodva égi kincsekkel. Az újjászületett ember is így lesz Isten gyermekévé, a Krisztus örökségévé.

— Te érted született, — ebben van a karácsony boldogító volta; a karácsony magas ezéja pedig az, hogy megszülessék minden keresztényen szívből. A Correggio — Szent éjszaka — című képén az a fény, mely az újszülött eseseemőről József, Máriára és a pásztorokra alá ragyog, Jézusra vetődik vissza róluk. Ilyen égi fényt visz magával a karácsony ünnepéről a jó keresztény ember és ez a fény bevilágítja előtte a további életutat. Karácsony másodnapja egyszerűen a kereszténység első vértanújának, Isvának a napja is. Belőle Krisztus világít, a ki megszületett benne s a ki nek ő az agyonkövezés kínjai között hasonmásává leve. — Atyám bocsáss meg nekik — mondja a mester; — ne tudd be nekik ezt a bünt — felel a tanítvány; — atyám kezeidbe ajánlom lelkemet — mondja az Úr. — Uram Jézus vedd magadhoz lelkemet — viszhangzik a tanítvány szava. Karácsony első napján megnyílik az ég az alászálló Jézus előtt; másodnapján ismét megnyílik a hazatérő tanítvány előtt.

A karácsony éjszakája telve fényvel, telve békeséggel. *Frommel után: R. Gy.*

Összel

Zendüljön hát újlag a dal.
Míg lomb zörög, sárgulna hant.
Völgyön, halmon, avar mezőkön.
Adjon hangot a hárfá, lant.

Fonjunk koszorút, van virág még
Van a természet kebelén.
Élet, meleg, fény az elmulás,
A hervadás rideg helyén.

Virág, mi nem ejti le szirmát.
Haraszt ha hull és halmi megy.
Deres éjjel bús ősz fuvalma
Nem illeti, sáppasztja meg.

Virul omló haraszt között is.
Táplálva nyer új életet.
Rokonszivek fénye — hevétől.
Ez a virág: a szeretet.

Zöldel, fakad az, — kelyhét tárja
Ha fent napfény, ha árny, ború.
Szép, szép a szeretet örökzöld
Virágiból font koszorú.

Ha alvófélben már az élet,
Szárán a lomb is alig áll.
Sebes szárnyon, hús szellő szárnyon
Közéget az ősz, a halál.

Mikor nincs már, mi felderítsen,
Csak az emlék, csak a remény.
Fáradt lelkünk édes vágygyal csügg
A koszoru zöld levelén.

Mikor körülünk sír, enyészet,
Közél koporsó, szemfedél.
Úgy megnyílt, nyugtat, vigasztal
Hulló lomb közt egy zöld levél.

Tépjük csak, tépjük a virágot,
Fonjuk a rózsakoszorút.
Ha homlokunkra fény vet sugárt
Vagy árny homálya von borút.

Fejünk felett ha kék a menybolt.
Vagy fellegével fenyeget.
Ne bántson az, kibékít a szív,
Boldog ő míg remél, szeret.

Borsody Béla

Tündérke.

Sötét, komor a vidék; a lusta felhők csapata az utolsó napsugarat is elnyelte. Egy varju sereg szeli át a ködös őszi est levegőjét, mintha csak a lomhán gomolygó fellegeknek kiabálnák: kár, kár, kár, hogy elfedték azt a szép eget!

Meg-megmozdulnak a kopár faágak, egymáshoz hajolnak; úgy látszik gyászos, szomorú beszédjök, mert meg-megremegnek. Talán arról a lánykáról beszélnek, ki ott az ablaknál üldögél s merően néz maga elé? Hullanak könnyei, de nem törli le, talán nem is tudja, hogy hullanak, annyira megszokta már. Atlátszó két kezét fáradtan nyugtatja ölében.

I.

— Vége, vége már mindennek! — sóhajt fájdalmasan; de a remény felemelint még egyszer fejét, megragyogtatja szeméit, a mint várakozásteljesen néz a házuk felé kanyargó utra.

Az ajtó nyílása riasztá fel fájdalmas álmodozásából. Hirtelen letörli könnyeit s mosolyogni próbál, midőn aggódó édes anyjának kutató tekintetét látja maga előtt.

— Semmi, semmi, kedves anyácskám, csak ez a köhögés tett betegé, ez rikatott meg ismét. — Czirógatja, csititgatja aztán: no, ne aggódj, nem szomorita-

lak el többé, jó kis lányod leszek. De ne kérdezz hát! — ez nekem fáj . . . No hallgass, meglásd, vig leszek, meggyógyulok; nincs semmi bajom, csak muljon el ez a csunya tél. Ha majd újra mosolyog a napsugár, ha énekelnek a madarak, ha a borkutnál nyilni fognak a virágok, akkor én vig s nagyon boldog leszek ismét . . .

Nyílt már a két kis rózsza lázban égő két szemő alatt: a halál rózsája.

II.

Az északkeleti kárpátok vadregényes táján, hol a vad, haragos Tisza, az égis erő fenyves csucok között, még mint kicsi gyermek teszi első lépéseit, félénken, jobbra-balra hajlongva, ott, egy falucska közelében, őserdőtől körített magános dombocskán áll egy erdőszlak. Mellette kőkény bokrokkal szegélyezett ut kanyarog a rengeteg felé, alatta jóval lejjebb, a Tisza csillogtatja hullámain.

Szenvedélyes vadászok gyakran felkeresik a csendes, félreeső helyet, s ilyenkor hangos az erdőszlak, mert az öreg Törő Balint, a mily híres vadász, tőle telhetőleg ép oly jó vendéglátó is.

Az erdők regényessége, a zsákmányszomj, de főleg a — borkuttudére — erős vonzóerő; híre e tündérnek nem egy szívet esalt már vadászkalandra.

Tündérke, mint a környék nevezte, ha fáradt vadász érkezett hozzájuk, mindig szívélyes készséggel szaladt kis korsójával a közel eső savanyúvíz-forráshoz, a mi az ő kezéből kapva oly édes volt! Annyi dicséretet kapott a gyöngyöző hus nedv!

A szives köszönéseket kedves mosolylyal fogadta, viszont enyelgett, gyöngéd volt mindenkire, de egyformán. Ártatlan szemével, piczi ajkainak eprével olyan volt, mint az erdők érintetlen vadvirága . . .

Illatos szeptemberi reggel van. Harmatban fürdik fű, fa, virág. A kelő nap még nem érkezett fel a hegyek tetejére. Tündérke a vadborostyánnal befutott ámbitus alatt áll, ragyogó szemmel, a mosdástól még feltűrt ingvállal, szőrogatja az eleséget az odasiető baromfiaknak. Kedvenczei, a hófehér galambok vetekedve igyekeznek elfoglalni vállát; rózsás arcához simulnak, tenyeréből kapkodják a szemeket.

A palánkon át némán szemléli a kedves jelenséget egy nyulánk, göndör haju fiatalember. A lányka, tán a rá tapadó tekintet hatására, gyorsan teleje fordul . . .

Ijedten rebbennek szét a galambok; félve ver a lányka szíve is.

Hirtelen felveti fejét az idegen; vonásai büszkévé, szinte szigorúvá válnak a mint hideg, érczes hangon megszólal: vadász vagyok, Törő Balintot keresem.

— Nincs már hon édes apám; az a balkézfelőlő ut vezet a Csernoviczára, ott van a gyülekezés . . .

Hosszan nézett a délcég ismeretlen után Tündérke. Óh, még hozzá senki sem volt ilyen hideg! Pedig milyen szép volt, milyen csodálatosan tudott nézni, töprengett aztán.

III.

Legszebb bitorát vette elé az alkony; csendesen borítá be a tájat. Az álom kezdett leszállani a vidékre.

A szép vadászt különösen érinté az ünnepélyes esend. Az örök-zöld csúcsok alatt, a természet nagy templomának csendjében úgy érzi, mintha imára hívná valami névtelen vágy, mi szívében eddig ismeretlen volt.

Nem is igyekszik menekülni ez érzés elől. A nagy világ zaja után, melyben életét tölté, jól esett átengedni egész valóját e varázshatalomnak. Ily tisztának nem látta, ily közelnek nem érezte még a kéklő eget. Bele bámult a kigyulladó csillagokba, mintha tudni akarná, titkos, búvós ragyogásuk, mosolygásuk értelmét. Nem tudja mi történik vele; mint még soha, elszakadt társaitól, s megy egy csillag irányában, eserjéken, patakokon át. Szinte kábitja a fény, az illattal telt lég. A galyak meg halkán suttognak neki édes dolgokat, lecsüngő ágakkal meg-megérintik vállát, mintha ölelésre hívnák.

Hirtelen megáll; úgy véli álomképet lát, mintha gondolatai öltöttek volna testet, ott áll előtte a reggeli lányka. Fejét fáradtan hajtja egy fa derekához, kis korsója lábainál hever.

Talán mulatságból teszi az ifju, játékból, maga se tudja, de valami készíti rá, hogy a leányhoz közeledjen. Nyájasan megy hozzá, tekintete oly lágy, hangja oly meleg, oly édes . . .

A virágok kinyílt ajakkal lehelték illatukat, a szellő felfogta s az ifju pár köré önté. A bokrok közül vadgalamb bugása hallatszott, a hold ezüstszálakat font az ágak közé. Fent gunyosan mosolyogtak a csillagok.

De ők boldogok voltak. Mi sem zavarta édes óráikat. Az alkonyatok, fű, fa, virág, ott a — borkut — közelében napokig tanui voltak boldogságuknak . . .

Szerelem, te búvós hajó az élet nagy óceánján! Miért lett kormányzód a tolyton számító hideg ész? Hogy az előítélet sziklazatonyán törjön össze a szív, mely annyi szép reménnyel helyezkedett beléd?! Hát, ha nem egy talajból kerül az arany, vagy a szív, nem lehet egyformán nemes, egymáshoz méltó?!

IV.

Gondolataiba mélyedve bolyong a szép vadász, őt, a nagyvilági férfit, kinek szívéért hasztalanul versenyzett a szalonok hölgye, ki könnyedén kerülte ki a mamák finoman szőtt hálót, most az egyszerű kis leány tegye rabbá?!

Talán gyöngyre találtam, fűzi tovább gondolatait, egy lényre, kihez hasonlót csak a költő agya alkothat magának; eh, de nem vagyok én költő! Végre is, hova vezetne a szerelem folytatása? Feleségemmé csak nem tehetem? Soha! Mint kacagna a világ! vagy hazudozásaimmal ámitsam, aztán végre is elhagyjam, boldogtalanságba taszitsam azt az egyet, kiért lángra gyült jegesedni kezdő szívem? Nem, nem! Távoznom kell innen, még talán nem késő, még talán meggyógyulhat Tündérkém szíve; talán én is tudok feledni? . . .

Bucsuzó vadásztársaság állott az erdőszlak előtt. Szívélyesen bucsuzott el közülök mindenki s a viszontlátás reményében, csak a szép vadász közönyösen, látszólagos hidegséggel . . .

Mulik egyik est a másik után, pedig olyan nehezen, olyan lassan taszítják egymást; s Tündérke vár, vár. Nem hitte, a gondolat se bántá, hogy hiába vár, hogy bálványozott ifja nem jő vissza többé. Pedig nem

kérdezte tőle, hogy fogja-e mindig szeretni, hogy kicsoda, honnan jött, csak azt érezte, hogy szeretve van, csak ezt tudta, mert azok az édes csókok nem csalhatnak! Hitte, hogy ez így fog tartani örökké, hogy itja mesebeli királyfi, ő maga elbűvölt király-leány, kit egy holdvilágos éjjel aranyhíntón aranyos kastélyba vezet. Hitte, de nem kérdezte, Tündérke csak szeretett, szeretette.

S most egyedül van; s ki mellette áll: a bánat, oly sok fájdalmat okoz neki.

Vár, vár, s mulik a tél, nyár lesz, majd ismét hó borítja az öreg hegyeket; ezt a takarót is leszedi az új tavasz. Lebontotta az aranyos kastélyt is, kiszedte a lányka szívéből a remény utolsó sugarát is . . .

V.

Verőfényes délutáni nap van. A szép vadász alakja tűnik fel az erdész-lak felé vezető ösvényen. Az öröm, a vágy sugárzik arcából, szemeiből. Körül-körül tekint, mintha nem tudna betelni a rég nem látott vidék nézésével. Egész valója a boldog meglepedést tünteti fel; boldog, hogy végre szakított a nagy-világgal, mely oly erősen fogva tartá s egyedül szívére hallgatva eljött felkeresni szerelme tárgyát: hogy magáévá tegye.

Giorsan halad előre. Minden neszre dobogó szívvel figyelve áll meg, mintha valakire várna; megfigyeli az öreg bükkök derekát, nem rejtegetnek-e maguk mögött valakit? Most megáll; léptek zaja közeledik. Egy csoport ember jó levett kalappal, négyen közülök valamit emelnek. A menetnek az ifjú vadász felé vezetett az útja. Ez csak nézi, nézi, s kínos sejtelen markol szívébe, midőn a koporsó mögött felismeri a tántorgó Törő Bálintot . . .

A felhők mögül kidugta félarcát a hold, unalmában letekint a földre; egy frissen hantolt sirt lát, előtte egy ifjú vadászt, a mint homlokát oda szoritva a kis fakeszterthez, hullatja könnyeit s beszél, beszél a sírhoz, de ki tudná, hogy mit? . . . *Szentesi Tóth.*

Levél Potykánfalvi Balázs főerdész urhoz.

Rimaszombat, decz. 20.

Kedves barátom Balázs!

Üdvöt neked! Szerencsét minden koczapuskásnak! Bizonyára még emlékezni fogsz arra a drága estére, melyet a szeptemberi őszi napok egyikén a Széchenyi nyíben eltöltöttünk. Akkor ígértük meg egymásnak, hogy vadászatainkról, — mielőtt még ez esztendő a tarisznyába tennénk és a jövőbe bele dupláznánk, híven fogjuk értesíteni egymást. En idáig neked, mint juniornak vártam levelét, de bizony csalódtam, — hát én kedves barátom, magyar ember vagyok, szavamat állom, meg azután a kezem sem disznólab.

Akkor, ha jól emlékezem, azon folytattunk disputát, hogy miképen lettünk mi vadászok, s tulajdonképen miért is vadászunk, s itt nálunk Gömör bércei között hogyan mennek végbe a vadászatok? Ezen kérdésekre nézve ugyan jobban szeretném, ha Adus bátyánk szolgálma neked egy kis mulattató elbeszéléssel, de hát tudod már ő csak kaszinónk társalgójában szeret ilyesféle előadásokat tartani, a hol hisznek, tehát helyette fujom én, a mint következik:

Nyári vadászatainkkal nem akarlak legkevésbé sem untatni, ez iránybani gondolataimat e türelmes papírra nem óhajtom ellővöldözni; mert azt csak a kezdő vadászok teszik, midőn a vadászat mesteriségét kezdi gyakorolni az első időben. a mikor orvadra lővöldöznek. Elégedj meg azzal, hogy itt vadászterületünkön a legutolsó esibe és macskafut is kilőtték már ez ideig, s ezen szakésvirtusban csak annyiban volt részem, hogy egy-két Madarász-nimród kollégámmal bizony magam is vagy két ízben esupa mulatságból meghajtottam a jánosi szőlő alatti fogoly-ketreczeket. Arra az egy pár nyulra pedig, mely kukurizásainkban egy ideig szerencsésen őrizte irhaját, a letarolás után minden fegyvertogható embert — még az egyenruhás hajdukat és hivatali szolgálkat s minden ebadómentes kuvaszt — mozgósítottak. Most tehát ott vagunk, hogy a társaság a felett tanácskozik, vajjon Brémtől vagy valamely nagy állatseregletből rendeljen-e jövőre pecsenyét? En indítványommal és tervemmel már tisztában vagyok: a pokorági hajtó gazdát kiküldöm kora tavasszal a piacra . . . a többit már gondolod.

De hát réa térek a vadászatra, vagyis mit mi annak tartunk. Ebben — sajnos — csak ritkán részesülhetek, mert kevés már itt az olyan birtokos és hely, a hol tulajdonképen vadászunk. Hála az égnek! a Rimanurány-salgótarjáni vasműgyesületnél még meg van a régi vadász-szellem, de nem is lehet másképen, mert még él a nyugalmazott erdőmester ur, s háliatlanság volna ötlet megsérteni. — No meg azután az utódja, a jelenlegi erdőmester is azok közzé tartozik, kik az ő iskolájából kerültek ki, s még most is érezi a felavatás suhintásait. — Bizonyára nekik köszönhetem tehát én, hogy a folyó évben is, mint a multban várakozásomban nem csalódtam s kaptam a várva-várt diszes meghívót: „ . . . István ur szívesen látatik folyó hó 21., 22. és 23-án a klenőcei erdőségeiben tartandó nagy hajtó-vadászatra. Találkozás 21-én délelőtt 11 órakor a fekete-pataki erdészlaknál. Takarót és fegyvert minden vendég hozzon magával, a többiről gondoskodva lesz. Az elmaradtak kötelesek idejkorán jelentkezni. Vadász üdvözléssel! Kelt mint fent.“

Erhet-e ennél nagyobb öröm igazi vadászt? Ugy-e nem? kedves barátom!

Mire idáig jutottam soraimmal, felpakoltunk, sőt már Fekete-Patakon a főerdész ur fogad is bennünket. A főerdész ur egy igen kedves ember, minden vadászati talentum meg van benne, csak az a fogyatkozása, hogy keveset beszél és nagy áron sem engedne egy szarvas tehenet lőni. Kölesónösen üdvözljük egymást . . . Megkezdődött az indulás, előállottak a klenőcei fűzfa-kasos szenes szekerek, s teljes boldogsággal kanyarodtunk be a kis Borova, majd egy kőrányi út után a Sztudenó torkolatába. Engem nagy kitüntetés ért, mert a keveset beszélő főerdész urral lettem a legelső szekérre felpodgyászolva, s gondolhatod, hogy nem hagytam figyelmemt és füleit egy pillanatra sem szabadon. Hiszen nem azért állok ügyes koczavadász hírében. — Kitüntetésemet pedig bizonyára a mult évi jól irányzott lövéseimnek tulajdoníthatom.

Bent vagyunk az őserdők sötét birodalmában! Minden csendes e rengetegben, csak a rohanó kis hegyi patkocsobogása jelzi a természet nagy gépezetének folytonos működését. Nines már élet a hatalmas bükkösök országában az erdő zöld lombja sárgultan, kifáradva takarja az anaföldet, talán azért, hogy a téli fagytól megvédje. — Néha egy levélkét felkap a hosszú időközben meg-megisméltődő szelroham, s ijedten ragadja tova . . . Majd egy esőrennés. Mindenki idegesen kapkod fegyveréhez s egy leperdülő kis sziklatörmelék jelzi a vad menekülését. Pár pillanat . . . és gyönyörű őzbak áll meg a magaslaton . . . Százszorosan veri vissza a csattanást az öreg Borova mohos sziklaorma s az erdő büszksége hörögve és vért okádvá gurul alá abhoz a csermelyhez, melynek kristály vizéből csak imént hűtötte le szomját. Herzegünk „expresse“ most sem tévesztette irányát.

Hideg fuvalom surran át a keskeny mély völgyön, mert nem tud annyira magasra emelkedni, mint a két oldalt égnek meredő bérezóriások, táguló kebellet lopok el belőle egy lehellest, s varázsként csal mindig beljebb-beljebb valami az ismeretlen birodalom szívébe. Talán az erdei manók szelleme kísér bennünket a határtól, s láthatatlan karjaikkal ragadnak tova bennünket, vagy talán egykori vad őstönünk ébredt fel e pillanatban szívünkben? — Nem! A teremtés, a kifürkészhetetlen isteni erő . . . az erdei nymp hák édes susogása, az játszik és űz tréfát velünk oly csábosan, oly könnyedén.

— Hol vagytok apró erdei dalosok? Hová hangzott el vig kacajtok? . . . Nem jó válasz. El-elrepülték más vidékre, más tájakra, hol melegebb a levegő, jobban lánkol a szív, s égetőbbek a napok aranyos sugarai. Messze repültek . . . el innen; mert itt meghalt a természet! . . .

Eles kürt-szó űti meg fülkagylóimat, s sejteti, hogy a hajtók hada bizonyára már a hágo aljában vár bennünket. S nem csalódtunk — Szekeresünk egy mérész kanyarulattal rövid, de 45° alatt hajtó meredeknek irányítja kis hegyi lovait, s egy pár ostor csapással szerencsésen egy erdei tisztáson találjuk magunkat.

Szorgalmasan rakják a hajtók a rőzsét a lobogó tűzre, a derék erdőőrök már kipakoltak minden elemőzsiát és egy pár boros üvegnek sem sajnálták a nyakát kitekerni. — Megkezdődött az első vig ebéd. Fogy a paprikás szalonna és sonka, bujdosik a pohár, a Barna fiu megadja az első lökést a vármegye főpennájának, s jegyezhetem már a lődításokat és tődításokat . . . „A kelesényi lapon barátom a mult évben réa lőtem expressemmel egy egerészó róka körül 500 lépésre, s golyóm csak egy métert hibázott és képzeld a róka a fáradt golyót ugrándozó egernek képzelvén szájába kapta s elfutott vele.“ Hiszed-e kedves barátom? — Nem. Mert én sem hiszem.

— Pakolni. Indulj! Hangzik el az erdő-mester ur kommandója. Egy pár pillanat és már libegve vezet bennünket minden árvánk robustus gyámtyja. — Majd hol meredekebb a hajtó, maradozik a kompanya, s kezdődik a vadászimádság, míg ki-ki birja szuszszal.

De jó volt hozzánk most is a vadászok Istenuője, — felsegített estére az öreg Vepor aljába Kimerülten, hálszavak között vonultunk be a vadász házikóba, s mindenki tüstént thea után ordított.

Nem is késett az erdőőrök seniorja az öreg Soltesz bácsi egy minutáig sem Készségesen szolgált ő ki mindenkit és gyorsan, — hiszen 12 esztendei katonai és a társulatnál már Isten tudja mióta tartó szolgálata alatt csak megtanulhatta. — Siettem hát az őreget a friss vendégek kibékítése után egy jó pipa dohánynyal megkínálni. — De hát az ember soha sem lehet panasz nélkül. Ugy ő kelmenek is akadt panasz mindjárt a szájára.

— Elesztam uram ezen az ördög-vitte kis parton itt a kunyhó alatt, s nagyon megütöttem a testemet.

— Se baj öreg, majd meggyógyítja a „sonetus.“

— Hát magam is abba a fogalomba vagyok, hogy nem lesz hibám belőle.

Nem is volt itt hiba, mert az is hunczut, a ki nem evett és ivott eleget, s talán panaszkodni is mer.

— Elő a bibliát! hangzik el az erdőmester szigorú parancsszava. — És mondhatom, Budapestben az Arvaiban nem találja meg gyorsabban senki a helyét, mint mi ebben a hajlékban 1600 méter magasban a kék Adria felszine felett.

Künn süvit a dermesztő fagyos havas szél, melyet a zolyomi havasok csak úgy okádnak, mintha a líkéri nagy olvasztó fúvókat koncentrálták volna a felettünk alig egy pár méter magasban nyújtózkodó Vepor sziklára.

Edzett hajtóink ebben a borzasztó időben az Isten kék ege alatt nagy lánggal égő tanya tűz mellett fojtogatják a pálinkás korsót egymás egészségére, majd álomba szenderülnek és csak a reggeli pirkadás, a zuzmára hideg lehellelt költi fel őket. — Mi pedig benn a lankasztó melegben 3 asztal mellett zsebeljük egymást, mesélünk rémes kalandokat, s vallatjuk az erdőőröket, hogy itt közelben alusznak-e azok a bizonyos medvék.

Megnyugtának azzal, hogy biz azok a hó elől már téli szálásra vonultak és nem lesz a hajtásban senki-nek baja. — Még ez ugyan nem egészen bizonyos, de hát azért áll a puskás fa mellé, s azért tanítottak az iskolában mászni, hogy annak hasznát vegyék.

Feltalálják a vacsorát, s bizony a kiftűnő gulyás nem marad szégyenben Vacsora után még van egy pár köröslasztás és azután kimerülten a sok fáradságtól, le-vaezkolunk.

Erről nem sokat mesélek neked, kedves barátom, mert ez neveléses dolog, mikor a vadászember három teli teljes bőrönddel megy vadászatra. Egy bőrönd, a mi szokásunk szerint, teljesen elegendő. Ezek az én cimboráim valószínűleg úgy számolnak, hogy három napra, három bőrönd. — Még egyet nem akarok kifejejteni, hogy a negyedik egy kis kézi bőrönd, melyben a bajszkötőtől kezdve felfelé és lefelé mindentéle pipereeszköz és illatszert találhatók.

Ki van adva a rendelet: — aludni! Nem is soká kell egyiket sem ringatni, mert a ki hortyog, az mindjárt elalszik, a ki pedig nem hortyog, az nem alszik, de azért csendesen, sziszszenes nélkül türi a sorsát; mert ha zugolódna, jaj lenne annak. Örömmel értesíthetlek, hogy rajtam nem tudtak kifogni, igaz, hogy a mult évben nem tudtam hortyogni, tehát a kandallót élesztgettem; hazajövet azonban megkértem

egyik jeles hortyogómat, a ki nekem szives volt titokban órákat adni és megtanultam hortyogni. Mondhatom oly perfekt hortyogó lett belőlem, hogy ez alkalommal egész elismeréssel nyilatkoztak művészetemről. Elannyira, hogy a második éjjel baloldali szomszédom, az összes erdők felügyelője: álomban medvével birkózott s küzdelmében engem torkon ragadott, mire én megkettőztem hortyogásomat, még pedig oly hatalmasan, hogy tüstént fel is ébredt, s megmentettem attól, hogy egy barna medve-subiczkot készített volna belőle.

A mily könnyen ment a lefekvés, oly nehéz volt ezeknek az uraknak a felkelés, de hát mikor „muzsáj“ szót is alkottak a nyelvészek, ki tehet róla.

Elképzelheted kedves Balázsom, hogy azok, kik nem aludtak, mily kedvesen köszöntek egymásnak jó reggelt, míg a bűnösök, mily örömmel nevettek markukba. Sok sürgölődés után végre mindenki felszedte sátorfáját és neki indultunk a vadak birodalmának. Boldogságról neked én nem mesélek, mert azzal csak vágyaidon ütnek egy sebet, különösen nem arról, hogy én mit éreztem akkor. Ha eszembe jönnek ezek a napok, mindig törölök egy hetet naptáramban, hogy mielőbb közelebb képzeljem magam a jövőhöz. Megfogsz elégedni azzal, ha a vadállományról számolok be neked röviden: medvét, jó órában legyen mondva, nem lőttünk, de nyomára akadtunk, a melyet lehetőleg gyorsan siettünk bittal ütni; a szarvas- és őzállomány igen szép és ha kollégáim legnagyobb része nem az angoloktól tanult volna lőni és nem angol fegyvert használna, 18 darab őznel, mely terítékre került, többel számolhattunk volna be. Ez az eredmény is felülhaladta csudálkozásomat, de hát tudod, néha azért talál az ember, mert mellé céloz. Disznó is volt néhány a hajtásban, de az kitört, mit annak tulajdonítok, hogy a hosszú hajtások alatt és a metsző, dermesztő hideg szélben puskáink nem állták a sarat, folyton ide s tova sétálgattak, illetos szivarokat szivtak és a bur angol háborúról értekeztek. No de hát jó, hogy nem jött az a disznó, mert ha eltolatik, nagyobb a szégyen, mint így, meg aztán a fenyő-iskolát is meg kell kapálni valakinek, azok pedig oleső napszamosok s egy kis makkolásért szivesen elvégezik, sőt ha az üzembeosztás úgy kívánja, ortanak is.

Részemről valami nagy eredménnyel, mint a mult évben, nem dicselkedhetem, mert akkor megismerték fegyveremet az őzikék, tehát most tartottak tőlem, s még a legbátrabbak is gyáván elkerültek.

A mi a mulatságot illeti, felségesen mulattam. Láttam számtalan menekülő vadat, hallottam puffogatást oly nagy számban, hogy elég lett volna vele egy angol ezredet tönkre tenni, avagy egy futó hadat ütköztetbe visszakergetni. A mellett régi vágyamat értem el, mert a gyönyörű fenyővel gazdagon díszített Vepor hegyéről élvezhettem három reggelen a felkelő napot teljes pompájában a végtelen égbolton megjeleni, a beláthatatlan felsőmagyarországi hegykoszorúk fényes panorámáját, az égbe nyuló, hóval borított hatalmas Kárpátokat megvetőleg letekinteni apró dombgyermekeire.

Fenséges természet! Végtelen isteni hatalom, miért adtal nekem oly sok szívet és vágyat, kevesebbel talán boldogabb, türethetőbb lehetne a küzdelem, a szenvedés . . .

Bizony-bizony, mondom neked édes jó Balázsom, szívesen cserélném fel az irodai puha ülökét ezekkel a kemény sziklatömbökkel! De hát az isteni átkot szenvednie kell bűnös lelkünknek, s ezt csak részben lehet enyhíteni!

Három napi küldetésünket befejeztük, a bibliákat gondosan elhelyeztem régi helyökre, s egy évre tartósan szabadságot adtam nekik, valamint megkönnyebbült érszenyemet is. Bucsut mondtunk a kedves tájéknak, hol e pillanatban már az örök hó alatt roskadozik a jegenye fenyők gazdag lombkoronája.

Búsan és fáradtan ballagtunk le a völgy mélyébe, . . . megállottam a rohanó kis csermely mellett . . . fájo szívvel tekintettem még egyszer vissza a messze elmaradt Vepor bérceire, s könnyes szemekkel rebegtem bucsut, . . . ki tudja örökre, vagy csak egy évre?

Felharsan a hajtók ütemszerű kürt harsogása . . . be van fejezte a vadászt!

Isten veletek, a legközelebbi viszontlátásig!

Igy folyt le ez évben és században legkellemelebb vadászataim egyike, melynek epizódjait még most is a téli öreg estéken örömsugárzó arcczal mesélgetem el kaszinónk társalgójában.

Kedves barátom, a midőn tehát erről ígéretemhez képest híven értesítettelek, egyidejűleg nagyon kérlek azonban, alkalom adtán légy szives az erdőmester urat nevünkben megkérni, hogy a szives vendéglátásáért a társulat nagyrabecsült vezérigazgatójának fejezze ki forró köszönetünket és adja által legszivesebb üdvözlésünket.

Most pedig elfogyván a puskaporom, leveletem azon reményben, — hogy válasz nélkül nem feledek — befejezem. Vadász üdvvel: *Aliquis.*

Hatvani professzor születése.

Irta: S. SZABÓ JÓZSEF.

Nemes, nemzeti és vitélő érhatvani Hatvani István uram gangos léptekkel mérte át Rimaszombat négy-szögű piacát. Nagy az öröme, mert golya közeleg házkhoz, sok idő multán — először.

— Hogy van az öcsémasszony? — kérdezik tőle a feleségét a szembejövő anyókák.

Neki feszíti a mellét s úgy felel nagy büszkén: — Várja a golyát s a közben egészen jól nagyon testi állapotjára nézvést.

— Hál Istennek, pedig már azt beszéltek, hogy — Uram bocsá! — elméjében megháborodott.

— Dehogy! Igaz, hogy mindig a cisiót, meg az István mester mágiós könyvét bujja.

— Azt mondják, lelkem, hogy minden éjjel hét-fejű sárkányokkal viaskodik.

— Ilyes valamit beszél.

— Meg hogy boszorkányok fekszik meg, hogy csakugy nyög kinjában.

— Patvar vigye a dolgát nénémasszony! Csak már az Isten világra hozná azt a gyereket. Az az asszony már egészen magánkívül lesz. Kigyelmetek meg annyit összepetejének mindentéle.

Bosszusan ment odább Hatvani uram. Az asszonyok azonban tovább fűtték a dolgot.

— Dejszen, nem is lesz az jótét lélek, az már szent igaz.

— Még meg se született, máris az ördögé.
— En csak azt a szegény anyját sajnálom . . .
. . . Hát sajnálhatták is. Harmadnap mulva megszületett a gyereke. Egy nagy orru, széles száju fiu. Hat foga volt s elkezdett mindjárt rug-kapálni és ordítani, a hogy csak a száján kifért. Rut, fergeteges novemberi éjszakán jött világra. Csak úgy bömbölt a havas szél, rázta az ablakokat. Reesegett, ropogott minden, mintha az elszabadult gonosz lelkek garázdálkodtak volna.

Hatvani uram előbb az Istenhez könyörgött, azután pedig elővette, pedig nem volt babonás ember, de most elővette a Rimaszombatban nagyon elterjedt mágikus könyvet, mely szölv: „az titkok titkáról vagy az bölcsesség kútfejeréről”. Deakul: De occulta philosophia libri III.

A legelső lapon mindjárt ezt a distichont találta:
Perlege nec magice te nomen terreat artis,
Perlege, nam hic nil nisi sacrum genuit.

De nem ért rá tovább olvasni, mert a felesége hívta magához:

— István! — susogta elhaló hangon, — érzem, hogy én meghalok, csak egyre kérlek.

— Ugyan ne szólj már így édes anyjukom! Most nyugodtan kell lenned.

— Nem, itt a végem. Hiába is minden. De ugy-e fölneveled ezt kis árvát?

— Ne terheld elmédet ilyen gondolatokkal!

— Ugy-e felneveled? Aztán . . . gyere egészen közel, hadd sugom meg . . . kiüzdöd vagy kiüzeded belőle az ördögöt ugy-e? Láttad már, láttad mi van a homlokán?

Hatvani uram bizony még nem látott egyebet, mint egy nagy síró veres gyereket, de most jobban szemügyre vette. Az Isten üesese, ni! Mintha valami billog volna a homlokán.

Ezenközben felesége csakugyan kiszenvedett. Így a nagy öröm és mélységes bánat egyszerre szakadt a házra. Harmadnapra nagy solemnitással eltakarították Hatvani uram hűséges hitesztársát.

Ekkorra már egészen kitetszett a fiu homlokán a jel, s néha, mint a tűz, úgy lóvellett. Sorra jártak esudájára a javas és nem javas asszonyok, a tudós és nem tudós emberek.

— Meg kell égetni! Még valami szerencsétlenséget hoz a városra! — ezt tanácsolták a javas asszonyok és a tudatlan emberek.

A tudósok azonban törték a fejüket, hogy vajjon mi lehet az? Mert a jelnek betű formája volt. Négy kikerekedett betű. De ezt kétféleképen magyarázták. Az egyik fél azt mondta, hogy azok L. E. S. O. betűk, a másik meg, hogy S. E. S. O. betűk. A különbség az első betűben volt, a mit L-nek is (írva) és S-nek is nyomtatva lehetett nézni.

Ki fejté ezeket meg? Nosza megindultak a találgatások. Az első *Perjésy András*, litterátus ifju ember oldotta meg, így:

Lesz Ebből Sárkány Ontó.
Ebbe aztán mindenki belenyugodott.
A másikat nagytiszteletű *Medgyasszay Geryely* rektor-professor ur bölcsessége hozta napfényre, ekképen: Signatus Est Sigillo Orci.
(El van jegyezve az ördögök jegyével.)

A hagyomány szerint a jegy addig tartott a fiu homlokán, míg a keresztvízzel le nem öntötték. A szent sákramentom teljesen eltűntette.

Ettől fogva a kis Hatvani István növekedett vala testi, lelki épségben, Isten félelmében, a jámbor erkölcsökben, tudományban és bölcsességben. De az ördögök, mint az árny, folyvást kísérték, mígnem debreczeni professzor korában csakugyan megejtették.

Hangulatok.

I. Töprengés.

Irta: M A N R I C O.

Oh! Hányszor irtam erről verset én!
És még ezentúl hányszor irok!
Oh! Hányszor töprengtem, merengvén,
S kiokosodni mégse' bírok!
Nem is lehet! Csak annál jobban
— Mi közbe' szívem félve dobban —
Merülök a kétség közé:
Vajjon szeret-e ő is engem?
S a mint a szívem az övé,
Enyém-e ő, az én szerelmem?
S mindég csak ez cseng a fülemben!
Meg-megremegve, vajjon hányszor kértem
Hogy az, kiért feláldoznám a vérem,
Hogy ő, enyém-e?
S szívem reménye
Beteljesül-e egykoron?
S remélve álálálmodom
A szép időt, a melyet nyujtna nékem . . .
S hiába kértem!
S e kérdés nem hagy engemet pihenni!
Előle meg nem futhatok soha!
Mint Hamletet a „lenni vagy nem lenni”,
Ugy üldöz engem e kérdés tova. —
S e gondolatnak, melynek nyitját vágyom
Ez a refrainje:
Szívem reménye
Nem-e csak álom?

Oh bár szeretne! És az én szívem
Ó benne lenné fel hiányát!
Szeretne engem édesen, hiven
Miként a kis madár a párját!
De minden kérdésem hiába,
Nem juthatok annak nyomára
Hogy szíve engemet viszont szeret . . .

És vágyva édes szerelem után
Bolyongva járok, céltalan, bután;
De azt, miért a lelkelem egy eped
Meg nem tudom; hiába, nem lehet!
Oh! Hányszor szóltam így magamhoz:
„Miért nem lépsz hát ő elébe,
És a helyett, hogy így epednél,
Miért nem kérdezt engem tőle?”

És megfogadtam, megpróbálom!

S megkérdézem:
„Mondd énnem,
Beteljesülhet-e ez álom?
Mondd! Én irántam hogyan érzesz?
Mit ér ez?
Mindenható, hatalmas Istenem!
Ha ő előtte mégis nem merem!
Oh! Hátha „nem“-el fog felelni,
És mást, nem engemet szeret?
Inkább a szép, üres reménység
Eltesse szívem s lelkemet!
Hiszen remélni olyan édes!
Szerelmet hinni, oly gyönyör!
Viszont mindég csak ebben élni,
És folyton, mindég csak remélni,
E kétség oly nagyon gyötör!
S a míg remélve elmerengek
Oh! Sors! Jövő! Mi rejlik benned?

Oly édesen
Kiszinezem
A szép jövőt
Ha majdan őt
Enyémnek mondhatom csupán
Sok kinzó kételkedés után!
De szétzavarja édes álmodat
A kételkedés, mely elfog ujjolag.
Hiába! Nem szeret
A szíve engemet!
S a boldogságot hön epedve várván
Remény között kell élnem.
— Bár nincs okom remélnem —
Ó általa soh'sem szeretve, árván!

Mutamur.

Irta: MIHÁLYFALVY.

Eugénia grófnő az ő mindig zajos és szórakozásokra rendelt somkúti kastélyában — talán először életében — unatkozni kezdett. Vagy talán nem is unalom, hanem ennél sokkal mélyebb érzés, az életunottság egy neme fogta el lelkét. Ó, a kit szépsége, testi és lelki bájai csaknem minden halandó fölé emelt; a kit serdülő leány korától egészen a mai napig rajongó hódolat vett körül; a ki ahhoz volt szokva, hogy minden körnek, akár otthon, akár idegenben, ragyogó központja volt mindig: ma azon a kínos gondolaton tépelődik, hogy — mindennek vége kezd lenni, örökre.

Nem történt pedig semmi különös. Mindössze tovább időzött a grófnő tüköre előtt, mint kellett volna, és eközben olyszerű fölfedezéseket tett, a mik hiúsággal telt lelkét komoly aggodalmakkal töltötték el. Eszrevette, hogy arca nem az a sima bársony többé, a mi volt; hanem apró, sűrű ránczocskák képződtek a szem és az ajk végei körül. Figyelmesebb szemlélet után úgy találta, hogy ezek a finom ránczocskák egész hálóba burkolták szép arcát. Szép! . . . Bizony a grófnő azt kezdte sejtteni, hogy ezekkel a ránczokkal talán már nem is szép.

A hiu lélekre nagyobb csapás nem nehezdedhetik, mintha annak a tudata kezd benne életre vergődni, hogy hiúságának eddigi alapja megsemmisül. De még hiúság sem kell hozzá, csak közönséges emberi észjárás, hogy mikor a szép asszony azt veszi észre arcán, hogy vénül: legott kétségbeesik.

Eugénia grófnő valóban kezdett kétségbeesni. És eszébe jutottak szórakozással, mulatsággal töltött életének egyes apró részletei, a mik ugyan nem függnek össze az ő formás arcának ránczaival, de nagyon is alkalmak arra, hogy fölötte, az ellentétek hatása miatt az ember még jobban kétségbeesés. — Mikor az ember a multak emlékei fölött kesereg, akkor a jelent siratja. És a grófnő valóban a jelent siratta, — de még jobban a jövőt; azt az ismeretlen, de bizonyosan keserű tapasztalatokat rejtő jövőt, a minék a képe töprengő lelkének szemei előtt sűrű ködbe van burkolva, de tudja, hogy az a köd, ha eloszlik, csak kínokat tár föl neki, csak szomorúságot hoz reá.

Ha nem grófnő lett volna Eugénia, bizonyára más-képen gondolkodik. Eszébe jutott volna, hogy az emberi rendeltetés a korról változik. A nő szépség — a mi már magában véve is nagyon relatív fogalom — muladozásával új szerepkör keletkezik a családanyák számára, a mi talán minden előbbivel fölér. Eugénianak egy huszárhadnagy fia és egy eladó leánya van. Mind a ketten szépek, okosak és az ő körükben körülrajongják mind-egyiket az arisztokrata élet himes lepkéi. Közönséges gondolkozással, egy kis anyai szeretettel Eugénia grófnőnek legalább is büszkének kellett volna lennie gyermekeire. De hát Eugénia nem volt közönséges lélek, közönséges gondolkozással! Tudta ő, hogy szép gyermekei vannak és Lipi grófnő, a huszárhadnagyon sokszor örömmel is legettette szemeit; de leányának, Láli grófnőnek karesu alakja, barnán árnyalt szép arca és kedves modora egészen más érzelmeket keltett benne: — a féltékenységet. — És ma, mikor a saját szépségének romjai fölött valóságos elégiát sir: fölujul emlékében az utolsó egy-két év olyan jelenete, a mi az ő mellőztetésével és leánya, Láli grófnő sikereivel végződött. És a féltékenységet még jobban elfogta a grófnő lelkét.

Nem találta helyét sehol; teremről teremre járt; de a kastély tulsó szárnyát, a hol előkelő társaság mulatoz és a hol talán — az ő keserű gondolata szerint — hiányát észre sem veszik: kikerüli. Az ablakhoz lép és kinéz a japáni disznővényekkel pompázó parkba. Véletlenül arra megy egy kis társasággal Lipi gróf; az anya szeme önkénytelenül öröme gyullad a szép uniformisba öltözött ifju látásán. De — csodálatos — nem az uniformis tetszik neki, hanem a férfi, az ő fia, a ki azt viseli. Nemesak az alak, nemesak az arc, hanem az egész megjelenés olyan szokatlan melegséggel tölté el a szívét. Gyönyörködött ő már máskor is Lipi grófban; de akkor nem gondolt arra, a mire most önkénytelenül vitte a lelke: ez az ő — fia.

És ez a gondolat — talán most először életében — édes melegséggel tölté el a szívét. Valami szokatlan, édes teher nehezédett lelkére, a mit eddig soha sem érezett. Fia sorsára, jövőjére gondolt. És ez a gondolat édesen foglalkoztatta lelkét. Lassan elsimultak homlokáról az aggodalom ránczai; szemei szokatlan fényben kezdtek ragyogni. Fia büszkeséggel töltötte el a lelkét;

és ez a büszkeség, az anya büszkesége, gyógyítani kezdte azt a sebet, a mit a nap tapasztalata hiúságán ejtett. Valami benső ösztön azt sugta neki, hogy ilyen szép, nemes és okos ember anyjának lenni — legalább is szép dolog.

Es e gondolatok közben szeme vége körül is lassankint oszladoztak azok a ránczocskák, a mik őt előbb elsomorították, s a melyeknek az a szokásuk, hogy minden szomorúsággal szaporodnak.

A mint Lipi gróf alakja eltűnt a park bokrai között, Eugénia a sarokszoba más ablakához ment. Ott egy más társaság időzött a tennisz-pályán. Láli grófnő játszott és a testedző szép játékközben nemesak ügyességével és szépségével tűnt föl, hanem azzal a fiatal leányoknál tapasztalható természetes bájjal is, a mit utánozni nem lehet. Eugénia figyelni kezdett leányára. Ilyen szépnek, ilyen kedvesnek nem látta még soha, — pedig látta őt eleget. És most — ismét csodálatos — nem jut eszébe az, hogy Láli szebb, mint ő! nem féltékeny reá! Még az sem jut eszébe, hogy Niki gróf ezeltől egy órával őt csaknem feltűnő figyelmetlenséggel tűntette ki a Láli grófnő javára. Pedig Niki gróf — aki még két-három év előtt — neki tette a szépet, most is ott lábatlankodik Láli körül, lapdát adogatva neki. Egy óra előtt egészen más oldalról fogta föl a helyzetet; akkor irigy volt leányára, most meg — oly édesen tapad reá tekintete, hogy kivüle nem is lát mást, még Niki gróft sem.

Eugénia arca ragyog a boldogságtól. Maga sem tudja, mit érez; csak örül valaminek, aminek előtte nincs neve. Nemesak fiára, hanem leányára is kezd büszke lenni az — anya.

Es ismét egy másik édes teher nehezedik a lelkére. Arra gondol, hogy mi lesz Lálival? ki lesz az ő férje? mi lesz az ő sorsa? — Pedig hát a grófok és grófnők sorsa nem annyira aggasztók, mint más közönséges halandóé; hanem erre nem igen gondol az — anyai szív. — Igen, az anyai szív, ami Eugénia grófnőben — talán most először — megdobbant.

Eugénia csak állt az ablakban és gyönyörködött leányában; a mellett pedig egy kis aggodalom fogta el a szívét. Eszébe jutott, hogy az ő leányának Niki gróf, az a rué teszi a szépet, aki pár év előtt neki, az anyának udvarolt. Es ő ismerte jól Niki gróft. Volt oka reá, hogy — ha már egyszer megmozdult benne az anyai szív — akkor leányát megóvja legalább ettől az embertől. Es ez a gondolat sem volt többé irigység; sőt a legnemesebb, a legszentebb érzelmétől: az anyai szeretetből fakadt. — Tervet szőtt, hogy miként fogja leányát őrizni; miként gondoskodik a hamis lepkék elriasztásáról; miképp lesz ő a mai naptól fogva — anya.

Ennél a gondolatnál aztán találkozott az elsővel. A sarokban álló nagy tükör elé állt; de csak futólagosan pillantott bele. Boldog mosolylyal az ajkán fordult el a tükörtől és lement azzal a szándékkal a parkba, hogy még ma, ebben a pillanatban megkezdi új szerepét — az anyait.

Es hogy ez az eltökélés csakugyan őszinte volt, mutatja, hogy a tükörből észre sem vette, miként azok a csuf ránczok, a mik az imént annyira kétségbejuttatták, tulajdonképen nincsenek is. Persze, mert elsimították az új szerepkörrel járó nehéz feladatok komoly, — de boldogított gondolatai.

Es ettől a naptól fogva Eugénia grófnő csakugyan a legjobb és egyuttal a legbájosabb — anya lett.

Erzsikéhez.

(Álomkép.)

Lassu tünemény, mint rózsza hervadása,
Múló álom volt a szívünk dobbanása.
Az a fényes csillag elborult fölöttünk,
Mely éltünket óvta . . . Miért is szeretttünk?

. . . Mikor még szivecskéd szerelemre vágyott,
Ugy ápoltad, őrzéd azt a kis virágot.
Öntözgetéd gondos kézzel rózsafáját
S élveztük gondtalan múltó illatárját.

Ideadtak szíved, ideadtad nékem,
Féltem őriztem e remény' s üdvösségem;
Életemnél jobban vigyáztam reája,
Biztattál, nincs annak itt e földön párja.

Őriztem sokáig a keblembe zárva,
Miként gondviselős emberét az árva,
Ámde tűnt az álom s én arra ébredtem,
Hogy a szivecskédet mégis elvesztettem.

Aztán . . . Vége! . . . Másnak adtad oda szíved,
Elhagytad, megesaltad hön szerető híved.
Bolyongtam egyedül, keresgetve téged,
Emlékedbe hozni esküd és hűségéd.

Végre összejöttünk. — Hidegen fogadtál,
Emlékül ajkadról egy csókot sem adtál.
. . . Elváltunk, — de szívem soh'sem múltó vágygyal,
Emlékszik még reád örök fájdalommal.

. . . Azóta ha nézem csillagát az égnek,
Érzem, emlékei keblemben még égne,
S eszembe juttatja szívem árvaságát,
Szép szemednek fényét, lelked csaláságát.

Fráter Lajos.

A Bomba ur prédikátuma.

Irta: Dr. NÓGRÁDI LÁSZLÓ.

Bomba ur, másnéven Galambos Péter, ezt a disznónevét onnan kapta, hogy nem volt olyan gyors, mint a kilótt bomba, hanem lassu, mint a ki nem lött bomba.

Huszonhat éves volt. Hogy miként jutott az évek ilyen magas skalájára, azt maga sem tudja, én sem. És bizonyos, hogyha tőle függött volna, most is ott ülne a dajkája ölében.

Szóval Galambos Péter huszonhat éves lett, úgy látta őt a huszonhetedik év első reggele is, mint a többi, a nagy karos-székben ülve. Galambos Péter ur szelmalmot játszott az ujjával és ebbe az érdekesítő foglalkozásba annyira belemerült, hogy egészen megfeledkezett arról is, a mire már huszadik évétől unsozolja az anyja, hogy keressen magának életpart. A huszadik évtől fogva Galambos Péter minden áldott nap huszszor ígérte meg,

hogy megteszi ezt, de mindennap ugyanannyiszor el is felejtette.

A huszonhetedik év előestéjén anyja nagy esőczuppanások között adta tudtára, hogy már keresnie sem kell, mert van. Péter ur meghatva mondott köszönetet és igen álmossá szemmel mondta, hogy másnap mindenestre ellátogat jövedőbelijéhez, ki a szomszéd faluban lakott.

Péter ur azonban megfedekezett egészen ígéretéről a szélmalmozás között. Ki tudja, meddig malmozik, ha a Marcezi inas nem jön alázáttal jelenteni, hogy mehetünk. Péter ur segítségül hívta a Marcezi esztét, megértvén mindent, nagy lomhán összeszedte magát.

A kocsi rohanva szaladt előre, de Galambos Péter szive és esze mozdulatlanul állott, egyáltalában nem környékezte jövedőbelijét megelőző a kocsi futását. Igen jó foglalkozása akadt, — az utszéli telegrammfákat számlálta.

Mindennek van vége, így a telegraf-oszlopoknak is vége lett, a mint egy fordulatnál letért a kocsi az országútról. Miután egy ideig hiába várta Péter ur a telegraf-oszlopok jelentkezését, gondolkozni kezdett: hogy tulajdonképen hová is megyen ő most és mi ezelőből.

Miután a ezéllal tisztába jött s a helylyel is nagy nehezen, azt a kérdést intézte önmagához, hogy miért kell neki párt szerezni, nem elég-e ő önmagának? Péter ur esztét a kocsi döcögése sem tudta a megoldás útjára zökkenteni, nem jutott eszébe a biblia idevágó helye, se a jó poéták ilyenféle mondása, hogy az asszony szükséges rossz. Belényugodott abba a párhuzamba, mely a eszima és az ember közt van, tudniillik, hogy a eszima is párosával ér valamit.

Ezután ismét szokott foglalkozásába kezdett, a szélmalmozásba.

Epen balról jobbra akarta változtatni, mert jobbról balra már megunt, mikor a kocsi egy esinos fehérre meszelt, nagy ambitusos ház előtt állott meg. Erre a szélmalom is megállt.

Péter ur lomhán bámult le a kocsiból: szokatlan volt előtte, hogy idegen embereket látott, neki minden idegen eszkimó volt.

Egy fókához méltó ámulatból a háznép sereges kivoulása ragadta ki.

Leugrott a kocsirol s miután lábai alatt érezte a talajt az idegen helyen, el is vesztette azt nyomban.

Még megtörténik, hogy Péter ur szokatlan frisséssel ugrik fel a kocsi sra s hajtja vissza a csendes karos-székre, hol nem kell emberekkal beszélni, ha észre nem veszi a Klára néni fehér fodros kötőjét, mely tisztas hajára borult. Hiszen ezek olyan szépek, mint az ispánék, gondolta hihetetlen szellemi ruganyossággal Péter ur, már pedig az ispánékkal szokott beszélni.

Ah! Péter ur érezte önmagát, igenis, ő most először érezte, hogy milyen jó nagyságos urnak születni, akkor az embernek bizonyos emberektől nem is kell félni. Nem ugrott hát villámgyorsan a szekérre vissza, hanem kifeszített mellel zengte el őtágu koronával díszített nevét. Galambos Péter ur nagyobb hatást várt, de ez nem következett be. Az öreg ur barátságosan szorította meg kezét s ösémnek nevezte, tisztas élete párja pedig menten átkarolta. Péter urat annyira megfélemlítette ez a nem várt fogadtatás, hogy nagyságos derekát meghajította s kezét esőkölt. Még nagyobb zavarba jutott, mikor be ment a szobába, hol három olyan szép lányt látott, a milyenről csak a mesében volt tudomása lomha fantáziájának. De legnagyobb lett zavara, mikor a szokott karos-széket nem találta. Hát bizony Nádas uram a régi Nádasok familiájából volt, de nem volt kevésbé nyakas magyar, mint az elődei. Ő nem igen tömte tele szobáit plus fotelokkal, se ottománokkal, azt tartotta, hogy lóra termett a magyar, ha meg ülni akar, álljon. Egy puha karos-szék volt a háznál, az is anyukja számára. A vendégei csak olyan szokásos nádszéket kaptak.

Belső kinyit és zavarát elmondani Péter urnak lehetetlen, annyi bizonyos, hogy csak a nádfonat tartotta, hogy át nem esett a széken. Gondolata egyáltalában nem volt, malmozni szeretett volna, de még ezt is elfelejtette. Péter uram soha nem volt még ilyen zavarban, mióta nagyságosnak nevezik és alá szokja írni a nevét. Péter uram mentő hajója a Nádas uramtól hozott pipa volt, megis ragadta a két kezével úgy, hogy Nádas uramnak szinte kiesett a köny a szeméből, mert nagyon szerette, ha a német piculás cigarettá helyett magyar pipát szí a fiatalág, mint hajdan a Beaczur Gazi ösém.

A pipa esutoráját mihelyt fogai között érezte Péter uram, ámbár nem igen volt szokásában ez a szunyoghajtó mesterség, mindjárt bátrabb lett. A füstfellegek közül olykor-olykor odasandított a három szép leány felé.

Ha Péter uramnak egy kis esze van, bizonyára mosolyog Páris szerepjén, de mitológiával nem foglalkozott s így semmiféle párisi gondolata nem volt. Péter uramnak semmi nem ezikázott át a fején.

— Ösémuram egészen remete életet él, — szólalt meg az öreg Nádas, — mintha barátnak állott volna.

Péter uram erre olyanfélet mosolygott, hogy a gazdaság elveszi minden idejét, s már épen a birka manipulációjára akart áttérni, kétségbeesetten kapaszkodva bele a gyapjuba, mikor olyan esemény jött közbe, mely a ezirka-gondolatot eloszlatta, de Péter urnak bizonyos predikátumot szerzett meg

* * *

Kint kocsizörgés hallatszott s nyomban rá kitért az ajtó, melyen egy eleven képű, napbarnította arcú fiatal ember lépett be, a híres Gida Berezi, a kiről azt tartották a lányok, hogy a szemével rendesen szíven találja azt, a kivel egyszer beszél.

Gida Berezi úgy forgott, mint a kilótt bomba, az első, mit tőle kapott Péter ur. Egy hatalmas készorítás volt, olyan, hogy majdnem összetörték a malomvitorlák

— Hát te pipázol, lelkem, nesze, gyujts rá, itt van, hamisítatlan egyiptomi szívarkák. Igazán, pipa és fiatal ember, no szép, — mondta Gida Berezi eszofolódva.

Péter ur már eddig is tele volt a pipafüsttől keserűséggel, de most már esordultig érezte a poharat.

— Hát mivel foglalkozol? egy esztendeje láttalak, azt hittem, hogy már szakállad is nőtt, — de valóban öszülsz, a bölcsesség teszi ezt?

Az utóbbi szavakat Gida Berezi maró gunynyal mondta, szegény Péter ur lángvörösen, összekulesolt vitorlakkal, igazán szárnysegetten ült.

A három leányfej egymás felé fordult s amolyan

asszonyi tekintettel eserélték ki gondolataikat. Gida Berezi elemében volt, egyet sodorított bajuszán s Péter ur vállára téve kezét, így szólt:

— Hallom, Péter, hogy nősülsz.

Ez már sok volt, Péter ur, mint a tigris szökött fel, először ilyen gyorsan életében, s a kezében füstölő egyiptomit úgy ütötte a szép fehérre sikált padlóra, hogy menten szétföcsesent. Ezen heroikus tett után, mint egy elsütött ágyu, bömbölte: elég volt!

De Gida Berezi átkozott nyugalommal nyomta vállára a kezét s mondta szuró gunynyal: a füst megártott, nesze egy füge.

Péter uron delejes rázkódás futott végig, bamba szemében megcsillant a megbánás, a félelem okos lelke:

— Igazad van, — mondta, — jobb szeretem az édességet, a füst árt. A három leány megint összenézett s esendesen, önkénytelenül végig surrant a szoba levegőjén az összhangzó szó: *bamba* . . .

Péter ur rákvörösen ült fel kocsijára s elkezdett gondolkozni a délután történeteken. Oda, oda, — sugta jó szelleme, — a csendes karos-székre. A négy pej gyorsan vitte Egyet megfogadott Péter ur, hogy soha — nem házasodik meg. Ez volt az első és utolsó önálló gondolata nagyságos Galambos Péter urnak.

Az esős nap.

— Longfellow. —

Esős napon megszáll a bánat.
Zápor szakad. A szél se fáradt.
Omló falát el nem bocsátja
A szőlő. Bár lombját levágja
A szél. Rám szállt a bánat.

Bus életemre ült a bánat,
Zápor szakad. A szél se fáradt.
Emlékim őrzik még a Multat,
Hol szép reményim elvirultak.
Megszállt a néma bánat.

Szivem! Nyugodj meg! Hagyd a vádat!
Lesz még derűje a sugárnak.
Sorsod mindenivel közös sor.
Esőnek is kell esni olykor
S kell lenni bus homálynak.

Juhász László.

A kis Jézus ajándéka.

— Karácsonyi mese. —

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy gazdag öreg ur, meg egy gazdag öreg asszony. Mindennel megáldotta volna őket a jó Isten. Volt jó ételük, jó italuk, szép ruhájuk, meg sok, nagyon sok kincsük, meg sem voltak melegegdedve. Mert inkább odaadták volna ök a nagy gazdagságot másnak, csak valami szép és jó gyerekkel áldotta volna meg őket az Istenke! De hát, mint jó keresztények, nem zugolódtak az Isten akaratá ellen, hanem éltek éldegeltek esendességben, békességben.

Egyszer aztán, közeledett a karácsony szent ünnepe, a mikor a kedves Jézuska a jó gyerekeknek olyan sok szép játékot szokott hozni. Bánatosan nézték az öregek, hogy a szomszédék kis lánya milyen örömmel várja a Jézuskát, de nem vigasztalta őket semmi. Megint csak esendben éltek-éldegeltek tovább, békességben.

— Hej, édes öregem, ha nekünk is volna egy oylan szép kis lányunk, mint itt a szomszéd ur kis Ilonkája, de jó is volna nekünk akkor! — így szólt egyszer a jó öreg nénike urához.

— Hadd el anyjuk, hadd el, ne szomoríts el még jobban, mert még zugolódni találnék az Isten szent akaratá ellen! — felelt az öreg bácsi.

Aztán jó sokáig nem is beszéltek erről többet. Az év vége felé járt már az idő, alig hiányzott már egy pár nap és itt lesz karácsony. Nagy öröm volt az egész városban. A jó gyerekek, a kik jó bizonyítványt vittek haza, reménységgel várták a Jézuska ajándékát, a melyik meg rossz volt, bűnbánólag imádkozott esténként és kérte a Krisztuskát, hogy könyörölne meg rajta is, mert a jövő esztendőben már jobb lesz.

Ilyen reménység biztatott minden gyereket, csak a kis Jánoska nem várt semmit. De nem azért ám, mintha ő nem lett volna jó fiu, vagy mert talán nem imádkozott minden este! Más volt annak az oka. Mert jó is volt Jánoska, imádkozott is mindennap, templomba is eljárt minden vasárnap, meg jól is tanult, szerette is a tanító bácsi, — de nagyon szegény ember volt az apja. A favágásból élt szegény, a felesége meg oylan beteges asszony volt, nem dolgozhatott, és így jó, ha abból a kis napszámból a mindennapra való száraz kenyér kitélt. Hát bizony ezért nem hozhatott a Jézuska semmit szegény Jánoskának, mert ha hozott volna is, akkor se fért volna bele az a szép ragyogó karácsonyfa, meg az a sok szép játék abba a kis, ezetes hordónál nem nagyobb kuripingyumba, a hol szegény Jánoskáké laktak.

Mikor egyszer hazajött a szegény favágó a munkából, leült a durva asztalhoz, elővette a kenyeret, meg a foghagymát, aztán elkezdett falatozni. A szegény Jánoska meg csak nézte. Egyszer aztán így szólt hozzá az apja:

— Édes fiam, nemsokára itt lesz már a karácsony, ragaszkod össze a kis betlehemi templomcsodát, aztán majd az ünnepe szent napján látogass el a jó emberek házához, miként a jószágos Krisztus urunk születésekor azok a pásztorok, a kik harsogó dalaikkal hirdették, hogy megszületett a Megváltó. A jószívű emberek biztosan adnak majd egy pár garast, a miből szegény beteg anyádnak vehetünk orvosságot!

— Jól van édes apám, ugy teszek! — felelt engedelmesen a jó Jánoska. Aztán ő is odaült apjához s megosztották a szegényes vacsorát.

Másnap a szegény Jánoska megint elment szépen az iskolába, figyelt a tanító bácsi szavaira, iskola után

egyenesen hazament beteg anyját ápolni. Éste megtanulta másnapra a leckéjét, mielőtt elaludt imádkozott szépen és másnap megint úgy tett, mint az előtte valón. Egyszer aztán a tanító bácsi kiadta a karácsonyi vakációzt. Hej, de sok flut is lehetett ott látni, a melyik úgy sirt, mint a záporosó, mert rossz bizonyítványt kapott, aztán félt a szülei büntetésétől! De már ezen segíteni nem lehetett, a ki nem tanult, bizony kikapott az otthon, meg a Jézuska sem hozott neki semmit!

De a mi jó Jánoskánk nem sirt ám! Neki jó bizonyítványa volt most is! Szépen a hóna alá vette a könyveit, aztán illedelmesen ment hazafelé az utcán, ha ismerőssel találkozott köszönt szépen s a szegény nyomorékot se eszofolta, mint igen sok más rossz gyerek, de ha ilyenekkel találkozott, kitért neki szépen. Mikor hazaért, megmutatta szüleinek a karácsonyi bizonyítványt, megdiesérték érte, megcsókoltgatták, aztán megint ápolgatta beteg anyját.

Hát így teltek a napok, a mig egyszer aztán szent karácsony estéje el nem jött, mert ekkor nagy nap volt ám! Örült a sok jó gyerek a szép csillogó karácsonyfának, meg a sok szép játéknak, mit a jó Jézuska jutalomképen hozott Minden ablakon kivilágított a sok kis gyertyácska, minden jó gyerek arcáról csak úgy sugárzott az öröm. A boldogság honolt az egész városban. A jó elvette jutalmát, a rossz meg könnyes szemekkel nézte a mások örömet.

Ott azoknak a gazdag öreg bácsiéknak a szomszédágában is nagy örömnapp volt. A jó kis Ilonkának is sok mindent hozott a Jézuska. A gyönyörű karácsonyfának minden ága meg volt rakva a sok jó holmival, a fa alatt meg annyi játék volt, hogyha még egyszer annyi lett volna, be se fért volna mind a szobába! Hej, de hogy is örült ám a kis Ilonka! Nyakába ugrott a jó mamájának meg apjának, aztán úgy köszöntek nekik szépen, hogy oylan jók voltak, hogy beszéltek a kis Jézuskával! Nagy öröm volt biz az, minek még a fele sem volt tréfa!

A jó öreg bácsi, meg a jó öreg néni mégis csak szomorok voltak. Mert hiszen hát nekik nem volt valami jó kis gyerekek, a mibe most gyönyörködhetek volna. Nem volt ő náluk se karácsonyfa, se játék, se édesség, se csillogó gyertyácska, nem vitt nekik a Jézuska, mert öregek voltak szegények, gyerekek meg nem volt. Szomoruan ültek együtt a kályha mellett, csak néha sóhajtottak egyet-egyét. Az öreg néni ke egyszer aztán így szólt urához:

— Látod-e édes jó öregem, milyen boldogok itt a szomszédban! Hogy szeretik azt az anyagi kis jó Ilonkát, hogy gyönyörködnek benne! Istenem, ha nekünk egy oylan szép kis gyerekekünk volna, tebbe-vajba fűrésztetném, ugy szeretném, majd megenném!

— Ne zugolódj anyuk a jó Isten akaratá ellen! Nincs, hát nincs! Nyugodjunk bele és bizzunk a jó Istenben, mert a mit ő tesz, az jó van téve!

— Jó, jó apjuk, hiszen hát nem zugolódom én sem, csak azt mondom, hogy jó volna, ha volna! — felelt az öreg néni.

— Jó volna, ha volna! — sóhajtozott utánna az öreg bácsi. Aztán megint csak ültek egymás mellett esendben, melegegdedek a kályhánál, mert már nagyon öregek voltak szegények.

Hát egyszer csak a mint így ültek üldögéltek, valaki kopogott az ajtón.

— No, ki légyen az? — szólt ki az öreg bácsi.

Az ajtó kinyitott s egy sápadt arcú, fázós kis fiu lépett be rajta. Szépen, illedelmesen köszönt, levette a kalapját, aztán esengő hangon elkezdte énekelni a Krisztus Urunk születésére szóló pásztor-éneket:

„Pásztorok, keljünk fel,
Sietve menjünk el
Betlehem városába.“ . . .

A kezében meg ott volt a kis betlehemi istálló, a mint a mi Urunk Megváltónk a jászolban fekszik.

A két öreg nagy áhitattal hallgatta a jó fiucska éneklését, aztán mintha eszükbe jutott volna valami, oylan egyszerre kezdtek kérdegetni a kis énekes fiut:

— Hogy hívnak fiam?
— Máté János
— Mi az apád?
— Favágó.

És még sok mindent kérdeztek tőle. A mikor aztán megtudták, hogy ez a fiu a mi jó kis Jánoskánk, a ki jól tanul, engedelmes a szüleihez, mindennap imádkozik, meg a templomba is eljár, elküldték haza, hogy hívja el az édes apját. Mikor aztán Jánoska az apjával odaért az öregekhez, a jó öreg bácsi így szólt a szegény favágóhoz:

— Édes barátom, maga szegény ember, alig tud a kevés napszámból megélni, — mi meg gazdagok vagyunk. Azért hívatam, hogy megmondjam magának, hogy ezt a jó kis Jánoskát fiamul fogodom, iskolába járatom, okos embert csinállok belőle s ha majd meghalok, a kincseimet mind neki adom, mert nekem nincs ilyen szép és jó gyerekek s a feleségem meg jó magam is mindig ilyet kíván. Magának, meg a feleségének is adok annyi vagyont, a miből megélhet!

A szegény favágó úgy megörült, hogy elsírta magát bele. Össze-vissza eszókolta a jó öreg bácsi kezét meg a jó Jánoska arcát, aztán így szólt a fiuhoz:

No fiam, téged csakugyan az Ur Jézus vezetett ide! Csak légy ezentul is jó, hogy megérdemeld a jászolban fekvő kis Krisztuska emez nagy ajándékát!

Az öreg bácsi meg az öreg néni egyszerre jobb kedvű lett. Össze-vissza eszókolta az ő jó kis fiukat a Jánoskát, a kit nekik is ajándékol hozott a Jézuska. Lett azután ebből nagy örömnapp. Felterítették az asztalt, ettek, ittak, meg a Jánoska beteg anyja is kigyógyult erre a jó hirre, ugy megörült neki.

Jánoska ezután is jó fiu maradt. Jó dolga is volt ám!

Dédelgették, etetgették, vajba tebbe fűrésztgették, ugy szerették, majd megették! A jó öreg bácsi meg a jó öreg néni is jókedvű volt ezután, még táncoltak volna is, ha fiatalabbak lettek volna! Eltek, éltek, éldegeltek, esendességben, békességben, de azért jó eszességben, jókedvűen és melegegdedésben s még ma is élnek, ha meg nem haltak . . .

D'Hervey.